

Marechaussee Contact

5

2020

Marechaussee Contact **21e jaargang | nummer 5** **Oktober 2020**

Marechaussee Contact is een uitgave van Stichting Marechaussee Contact en verschijnt tweemaandelijks.

Aan de inhoud wordt veel zorg besteed, echter noch de stichting noch de redactie aanvaardt enige aansprakelijkheid voor eventuele fouten en/of onvolkomenheden. Door derden aangeleverde inhoud geeft niet noodzakelijk de mening van de stichting of de redactie weer. De redactie behoudt zich het recht voor door derden ingezonden kopij aan te passen, in te korten, of niet te plaatsen.

Voor het overnemen van artikelen, gedeelten daarvan en/of foto's is toestemming van de redactie vereist. Na verkregen toestemming dient de bron en in voorkomend geval de naam van de auteur te worden vermeld.

Redactie

Martin Aalbers
Mieke Bloemheuvel (eindredactie)
Jan Gaasbeek
Willem Geense
Frans Meijer
Henk Westland (coördinatie & eindredactie)

Aan dit nummer werkten mee

Heleen Bronder
Cees Lindenberg
Kees Neisingh

Contact met de redactie

Postbus 125, 7590 AC Denekamp
t.a.v. Redactie Marechaussee Contact
redactie@marechausseecontact.nl

Wijzigen van adresgegevens / opzeggen

ledensecretaris@marechausseecontact.nl
(zie verder pagina SMC-informatie
bij administratie en werving)

Vormgeving

Pleun van der Linde,
Content Innovators BV, Den Haag

Druk

Wilco BV, Meppel

Kopij volgende uitgave

Voor het aanleveren van kopij graag eerst contact opnemen met de redactie. De deadline voor het inzenden van de kopij voor de volgende uitgave is 6 november 2020.

3	Observaties
4	Agenda Activiteiten voor en door (oud-)marechaussees
4	Nestelpennen Actuele berichten
6	Dienstplichtigen Techniek is zijn ding
9	Dienstplichtigen Geen Airborne Wandeltocht, wél Airborne Herdenking
10	1940-1945 Op weg naar Engeland?
12	Uit 'De Marechaussee grijpt in' Ik ben zeker weer lastig geweest, brigges!
14	Uitgelicht Stichting Menno van Coehoorn, bewaker van oude militaire verdedigingswerken
16	Uitgelicht Specialisme wapens, munitie, explosieven en CBRN, anno 2020
19	Vrienden van het museum 'Parlementair oordeel over de 1e Divisie Koninklijke Marechaussee (1940)'
20	Marechausseemuseum Het Marechausseemuseum, museum zonder grenzen
22	IKNG Nationale Indië Herdenking Roermond
23	Veteranen Veteranen in het zonnetje
24	SMC Koninklijke onderscheiding voor Roland van der Heijden; Algemene Ledenvergadering RvMC
25	SMC Vacature redacteur Marechaussee Contact; Voorinschrijving boek 'Het Wapen der Koninklijke Marechaussee te paard in Meppel'
26	Personalia
27	SMC-informatie

Foto omslag:
2020, Hoogerheide, controle Mobiel Toezicht
Veiligheid langs de A4

Foto: Mediacentrum Defensie | Maartje Roos

'Wat je doet omdat je dat zelf wilt, niet omdat je het moet'. Dat is de betekenis van vrijwillig. Zo probeert de regering met maatregelen die grotendeels op basis van vrijwilligheid zijn opgelegd, de coronacrisis te beheersen en zo het virus terug te dringen.

Dit is echter geen crisis ten gevolge van een ramp of een incident waarbij weer snel naar de normale situatie wordt toegewerkt. De huidige crisis is langdurig, semi-permanent en kent een onduidelijke eindsituatie. Het komt dus aan op doorzettingsvermogen. Ik moest denken aan mijn eerste opleiding op de Koning Willem III-kazerne. Tijdens de lessen Militaire Discipline vertelde de opper dat het uiteindelijk ging om Intrinsieke Discipline: de discipline die uit jezelf komt. Als je intrinsiek gedisciplineerd bent, doe je iets omdat je er het nut van inziet, niet omdat het je van buitenaf is opgelegd. Tijdens de opleiding werd je ingepeperd dat als jouw (intrinsieke) discipline niet in orde was, je daarmee in het ultieme geval jouw groepsleden, jouw maatjes, in gevaar bracht.

De Nederlandse samenleving heeft een gevoelige kijk op discipline en dus zou je dat kunnen vervangen door motivatie. De tegenstelling van intrinsiek is extrinsiek. Bij extrinsieke motivatie doe je iets omdat dit van een ander moet of omdat er een andere externe prikkel is die je drijft, bijvoorbeeld een beloning of een straf. Intrinsieke motivatie werkt bewezen beter en is makkelijker vol te houden. De huidige crisis en de gedragsregels die daarbij horen vragen om een hoge mate van intrinsieke discipline/motivatie. Zoals de opper het toen zei: "Ik zal jullie uitleggen en proberen te overtuigen waarom je iets móet doen. Daarna zullen jullie het zelf moeten doen en elkaar erop aanspreken. In het belang van de groep." We vinden allemaal enigszins dat eigenbelang ondergeschikt is aan het algemeen- of groepsbelang. Misschien hebben we weer een opper nodig om dat nog eens uit te leggen.

Verenigingen, instellingen en stichtingen zoals de onze, zijn in hoge mate afhankelijk van mensen die zich volledig vrijwillig inzetten voor de doelstellingen van de diverse organisaties. SMC kent enkel vrijwilligers. Zij vervullen de bestuursfuncties, commissietaken zoals de ledenadministratie, de werving. Zij organiseren (reünie)bijeenkomsten, veteranencontacten en bemensen de SMC-stand. Zij voeren de webredactie, de nieuwsbrief. Ook dit blad wordt geheel door vrijwilligers gemaakt. Onze vrijwilligers zijn de onzichtbare en onmisbare krachten waarop SMC drijft. Zeker in deze tijd waarin het moeilijk is om elkaar fysiek te blijven ontmoeten, is het goed eens stil te staan bij deze groep SMC-vrijwilligers met naast een gezamenlijke inte-

“Vrijwillig,”

resse voor de Koninklijke Marechaussee, het Korps Militaire Politie en het Korps Politietroepen, ook een gezamenlijke passie en (intrinsieke) motivatie iets voor een ander te betekenen. Ik ben ontzettend blij met deze groep vrijwilligers en complimenteer ze van harte met het werk dat ze verzetten en vooral ook met de hoge kwaliteit daarvan. Nooit wordt er tevergeefs een beroep op onze vrijwilligers gedaan, en het is absoluut geen vanzelfsprekendheid dat mensen op een dermate onbaatzuchtige wijze hun tijd ter beschikking stellen. Chapeau!

Het blad dat nu weer voor u ligt, is eveneens het resultaat van vrijwilligerswerk van de redactieleden. Een blad dat qua inhoud en stijl consequent goede recensies krijgt. Helaas moeten we ook af en toe afscheid nemen van een vrijwilliger. Jan Gaasbeek, een van de redacteuren, stopt met zijn werkzaamheden voor Marechaussee Contact. Uiteraard respecteren wij zijn besluit.

Reeds in 2016 schreef Jan voor de rubriek 'Beroeps' een artikel voor het tweede nummer van MC. Vanaf dat moment was deze rubriek in handen van Jan. Maar vanuit zijn zeer brede interesse voor alles wat met de Koninklijke Marechaussee te maken heeft, konden ook de andere rubrieken regelmatig van de pennenvruchten van Jan genieten. Zo schreef Jan voor de rubriek 'Uitgelicht' een artikel over de

Brigade Toezicht Beveiliging Burgerluchtvaart. Daarna volgden er meer, onder andere over de verkeersinspectie, bereiden traditie, meldkamer, KMCGS, wapenadjutant, etc. Onder ruim zestig artikelen in MC staat de naam Jan Gaasbeek. U begrijpt dat wij, en met name de redactie van MC, Jan gaan missen. Het laatste 'wapenfeit' van Jan vindt u in dit nummer op pagina 16, 17 en 18.

Ik wens u veel leesplezier. Pas goed op elkaar en op uzelf!

André Peperkoorn EMPM
generaal-majoor b.d.
voorzitter Stichting Marechaussee Contact

25 t/m 31 oktober 2020

Week van de koloniale geschiedenis

Tijdens de 'Week van de koloniale geschiedenis' (onderdeel van de landelijke 'Maand van de geschiedenis') vinden in Museum Bronbeek diverse activiteiten plaats rond het thema 'Oost/West', waarmee het enkele bijzondere verhalen uit de Nederlandse koloniale geschiedenis onder de aandacht brengt. De activiteiten worden georganiseerd in samenwerking met Erfgoed Gelderland, Stichting Tong Tong en het Indo Filmcafé/Lux Nijmegen en vinden plaats in Congrescentrum Kumpulan op Landgoed Bronbeek en in Lux in Nijmegen. Een uitgebreide programmabeschrijving vindt u op www.bronbeek.nl.

Locaties: Velperweg 147, 6824 MB Arnhem | Mariënborg 38-39, 6511 PS Nijmegen

Contact: nb.ravensbergen@mindef.nl

Zaterdag 21 november 2020

Krissendag Museum Bronbeek

Deze editie van de Krissendag is de 25e die door Museum Bronbeek wordt georganiseerd. Wie graag meer wil weten over z'n eigen kris, pedang, mandau, rentjong, klewang of andere dolken en zwaarden van Indonesische herkomst, kan deze tussen 12.00 en 17.00 uur kosteloos voorleggen aan een team van krissenexperts. De experts informeren de bezoeker over authenticiteit, ouderdom, herkomst en betekenis van de meegebrachte wapens. Wél graag vooraf uitsluitend per e-mail reserveren via onderstaande contactpersoon. Op de Krissendag kunnen overigens geen wapens worden verhandeld of getaxeerd.

Locatie: Velperweg 147, 6824 MB Arnhem

Contact: nb.ravensbergen@mindef.nl

Woensdag 3 maart 2021

Reünie beroepslichting 69-1

Deze reünie wordt georganiseerd door Brugt Drijver en Wil Damkot en is bestemd voor alle lichtinggenoten van 69-1 van de KMar-beroepsopleiding.

Locatie: Koning Willem III-kazerne

Contact: brugtdrijver@home.nl

Donderdag 22 april 2021

Bezoek Louwman Museum

Dit museum herbergt 's werelds oudste privécollectie automobielen, bijeengebracht door de familie Louwman.

Programma:

11.00 - 12.00 uur - Ontvangst

12.00 - 12.45 uur - Lunch

12.45 - 15.00 uur - Museumbezoek

15.00 - 16.00 uur - Napraten met hapje en drankje

Aan dit bezoek kunnen maximaal 50 personen deelnemen; de volgorde van opgave en betaling is bepalend. SMC'ers (met partner of begeleider) betalen € 17,50 p.p. Ook niet-SMC'ers (met partner of begeleider) zijn welkom. Zij betalen € 30,00 p.p. Aanmelden doet u door betaling op NL22INGB0007530025 t.n.v. Reünievereniging Marechaussee Contact te Eindhoven o.v.v. Louwman Museum. Vermeld daarbij ook uw adres.

Locatie: Leidsestraatweg 57, 2594 BB Den Haag

Contact: Gerrit Reloe | 06-30989598 |

reuniecommissie@marechausseecontact.nl

Vrijdag 7 mei 2021

Jubileumconcert 70 jaar Orkest

Koninklijke Marechaussee

Alle hier vermelde activiteiten zijn vanwege eventuele maatregelen i.v.m. het coronavirus onder voorbehoud. Kijk voor actuele berichtgeving over het al dan niet doorgaan van de genoemde bijeenkomsten en reünies op www.marechausseecontact.nl. Ook in de wekelijkse zondagse e-mailnieuwsbrief houden we u op de hoogte. Ontvangt u nog geen nieuwsbrief? Meld u dan aan op de website of scan de QR-code.

Nieuwe internationale strategie KMar

De Koninklijke Marechaussee gaat zich de komende jaren intensiever op het buitenland richten. Dat staat in de nieuwe internationale KMar-strategie, de zogeheten Geïntegreerde Internationale Strategie KMar (GISK). Deze nieuwe koers betekent onder meer dat de ambitie is om het aantal KMar-functies in het buitenland te verhogen en dat er duidelijkere prio's liggen qua inzetgebieden, dreigingen en organisaties waarmee samengewerkt zou moeten worden.

Opperwachtmeester Ahmadullah is een van die liaison officieren die vanuit het buitenland de nationale operatie helpt.

Hij is voor drie maanden ingezet op de luchthaven van Athene, waar hij een adviserende rol heeft. In Nederland werkt hij als groepscommandant bij Brigade Grensbewaking.

"Hier in Griekenland controleer ik de documenten van reizigers die naar Nederland vliegen bij de gate. Er gaan zo'n vier à vijf vluchten per dag rechtstreeks naar Amsterdam en Eindhoven. Per vlucht stuit ik op zo'n tien tot vijftien mensen van wie de papieren niet in orde zijn en draag hen over aan de Griekse politie. Hierdoor verlicht ik het werk van de collega's in Nederland, die zich op andere vluchten kunnen richten. Dit is niet alleen een nuttige buitenlandplaatsing, omdat ik de collega's in Nederland help, maar het is ook een mooie ervaring. Het is goed voor de afwisseling en motivatie."

Bron:

KMarMagazine 2020-08

Na een periode van slopen, bouwen en inrichten, is het nieuwe multifunctionele lesgebouw op de Koning Willem III-kazerne in Apeldoorn een feit. Commandant Opleidings-, Trainings- en Kenniscentrum Koninklijke Marechaussee kolonel Frank Rippens opende het gebouw op woensdag 23 september, in het bijzijn van onder andere CKMar luitenant-generaal Hans Leijtens en locoburgemeester Jeroen Joon van de gemeente Apeldoorn.

Op woensdag 18 april 2018 gaf het Rijksvastgoedbedrijf aan aannemer Wijnen Bouw Schijndel BV formeel het startsein om te beginnen met de bouw van het nieuwe lesgebouw. Duurzaamheid en energiezuinigheid spelen hierbij vanaf het begin af aan een hoofdrol. Zo is er een klimaatplafond geïnstalleerd dat zorgt voor plafondverwarming- of koeling door middel van straling. Dit geeft een zeer comfortabel binnenklimaat en optimale klimaatbeheersing. Ook ligt er een grote ijsbuffer naast het gebouw in de grond. Het gebouw wordt in de winter verwarmd door het ijs. Gekoppeld aan de ijsbuffer liggen er op het dak glaspanelen waar zonnecellen in verwerkt zijn. Die vangen niet alleen zonlicht op, maar halen ook warmte uit de omgevingslucht.

In het nieuwe lesgebouw is plek voor 800 tot 1200 personen.

Prinsjesdag in aangepaste vorm

Prinsjesdag vond dit jaar vanwege het Covid-19 in aangepaste vorm plaats, zonder publiek en rijtoer met de Glazen Koets en geen balkonscène. Ook het militair ceremonieel was dit jaar sterk versoepeld. Zo was er geen Prinsjesdagstoet en werd onder andere de Bereden Ere-Escorte van de Koninklijke Marechaussee niet ingezet.

Toch droeg de KMar op 15 september, binnen de coronamaatregelen, haar steentje bij. Zowel bij Paleis Noordeinde als bij de Grote Kerk stond een dubbelpost opgesteld. Twee collega's in ceremonieel tenue brachten de eregroet als eerbetoon aan de koning. En een ere-escorte van acht motoren begeleidde de koning van Paleis Noordeinde naar de Grote Kerk, waar hij dit jaar de Troonrede uitsprak. Na afloop begeleidde de marechaussee de koning terug naar Noordeinde. *Bekijk de beelden op de SMC-website onder video's of scan de QR-code op de foto.*

Bron: KMarMagazine 2020-08

foto: Khinai van Laren

Multifunctioneel lesgebouw Koning Willem III-kazerne klaar voor gebruik

Naast dertig leslokalen beschikt het pand over een grote collegezaal, een bibliotheek en een open leercentrum. De ondergrondse parkeerkelder telt ruim 200 parkeerplekken.

Bron: Persbericht Staf CKMar van 23-9-2020

Reeds vóór de officiële opening van dit prachtige lesgebouw gunde kapitein b.d. Karel van Dijk ons via de Nieuwsbrief van het Project KWIII/FvB-kazerne van juli 2020 alvast een kijkje in dit multifunctionele gebouw. De impressie plaatsten wij in Marechaussee Contact 2020-4 op pagina 10 en 11.

Marechaussee onderkent mensensmokkel op zeiljacht

De Koninklijke Marechaussee heeft gisteravond in Den Helder een 65-jarige Amsterdammer aangehouden als verdachte van mensensmokkel. Hij vervoerde in zijn zeiljacht zes Albanezen.

Het kustwachtpatrouilleschip 'De Zeearend' merkte het jacht op omdat het met onjuiste verlichting op een ongebruikelijke plaats nabij Den Helder voer. Tijdens de daarop volgende controle gaf de schipper aan dat er nog meer mensen aan boord waren. De schipper werd gevorderd naar de haven van Den Helder te varen voor een grensbewakingscontrole. Tijdens deze controle kwamen zes Albanezen tevoorschijn waarop de Amsterdammer werd aangehouden op verdenking van mensensmokkel. De man is ingesloten en de Albanezen gaan het vreemdelingentraject in. De marechaussee in IJmuiden doet verder onderzoek in deze zaak.

Bij andere grenscontroles door de Koninklijke Marechaussee werden gisteren in IJmuiden en in Hoek van Holland respectievelijk een 25-jarige Libiër en twee Albanezen van 23 en 31 jaar aangetroffen. Ook zij gaan het vreemdelingentraject in. De Zeearend is een schip van de Kustwacht. De bemanning bestaat onder andere uit personeel van de Nationale Politie, Douane, Kustwacht en de Koninklijke Marechaussee. Zij voeren op zee handhavings- en dienstverleningstaken uit vanuit hun eigen taak en verantwoordelijkheden.

Bron: Facebook KMar, 1 oktober 2020

foto: Mediacentrum Defensie | Jan Dijkstra

Techniek is zijn ding

In 1994 rijdt Maurice Linssen op een Kawasaki EX500, een sportieve toermotorfiets met (voor de liefhebbers) een 498 cc parallel-twin-motor. Een jaar later tijdens zijn parate periode bij 103 EskKMar maakt hij op de Moto Guzzi V50 NATO KMar zoveel kilometers in Nederland en Duitsland, dat hij er na zijn diensttijd even geen lol meer in heeft. De eerstvolgende maanden na zijn groot verlof blijft de Kawasaki dan ook in de schuur staan. | Door: Martin Aalbers

Onder de rook van Roermond ligt het plaatsje Montfort, niet te verwarren met Montfoort bij Utrecht. Maurice, geboren in mei 1974, groeit er op als tweede zoon in het gezin Linssen. Zijn vader werkt bij Rockwool, een belangrijke werkgever en producent van steenwol voor isolatiesystemen. In het naburige Sint Odiliënberg gaat Maurice naar de mavo. Op 16-jarige leeftijd komen de brommers in beeld; de plaatselijke jeugd groeit op met Yamaha RD50 en Honda CD50. In zijn vrije tijd sleutelt hij graag aan brommers en rijdt zelf onder andere op een Yamaha RD50. In die periode is Maurice nog korte tijd lid geweest van Koninklijke Fanfare De Vriendenkring waar hij bariton (kleine tuba) speelt.

Aansluitend aan de mavo gaat hij in Roermond naar de meao. Tijdens zijn stage komt Maurice er al snel achter dat omgaan met cijfers niet zijn ding is. De technische richting spreekt hem veel meer aan. Hij breekt de meao af en via een uitzendbureau gaat hij bij Arvin Exhaust in Roermond werken. Als preferent toeleverancier maakt Arvin uitlaatsystemen voor Ford personenauto's. In 1992 gaat Maurice eerst zijn motor-

rijbewijs halen en daarna pas rijbewijs BE. Dat jaar wordt hij gekeurd voor het vervullen van zijn dienstplicht, maar geeft geen voorkeur op voor een wapen of dienstvak.

Militaire dienst

In februari 1995 valt de brief 'Opkomst in werkelijke dienst' van het ministerie van Defensie in de bus. Maurice moet zich op 27 maart melden in Harderwijk op de Willem George Frederikkazerne (WGF) voor zijn negen maanden dienstplicht bij de Koninklijke Marechaussee. De 'WGF' staat leeg en door ruimtegebrek op de Koning Willem III-kazerne vindt de zes weken algemene militaire vorming van lichte 95-04 daar plaats. In de vrije tijd is op de kazerne weinig ontspanning. Naast tv kijken, spelletjes doen en Harderwijk 'onveilig maken', speelt verveling een grote rol.

Door de ongunstige reistijd Montfort-Harderwijk reist Maurice al op zondagmiddag naar Harderwijk. Op een zondagavond komt hij met enkele collega's het gebouw binnen dat dan onder water blijkt te staan. Het water loopt van de trappen; de 1e etage en de

begane grond staan blank. De vrijdag ervoor is na het vrijdagcorvee de brandslang, die op de 1e etage gebruikt is bij het schoonmaken, opgerold en teruggehangen. Sabotage? Na onderzoek blijkt dat de hoofdkraan van de haspel niet is dichtgedraaid en dat door de hoge waterdruk in de slang een ballon is ontstaan, en die is geknapt. Die zondagavond hebben Maurice en zijn collega's alles droog- en schoongemaakt.

1995, mar2 Linssen als spreekstalmeester op de ouderdag KWIII

Na zes weken volgt op 1 mei overplaatsing naar de thuisbasis van de Koninklijke Marechaussee, de Koning Willem III-kazerne in Apeldoorn, voor de vervolgopleiding. Kapitein Van Belzen is de eskadronscommandant. Nu volgen zes weken met lessen in recht, wet- en regelgeving, verkeerstechniek en verkeersregelen. Maurice volgt de rijopleiding voor de motor op de Moto Guzzi V50 NATO. De opleiding wordt op 21 juni afgesloten met de bekende ouderdag. Aansluitend wordt Maurice op 26 juni paraat bij 103 EskKMar op de Willem de Zwijgerkazerne in Wezep.

Paraat bij 103 EskKMar

Bij het eskadron worden eerste luitenant Overdijk en opperwachtmeester Reijnen zijn leidinggevend. De 'motormuizen' spelen bij 103 een belangrijke rol: zij worden veel en vaak ingezet bij allerlei klussen voor het legerkorps.

Van 18 tot 21 juli 1995 wordt gedurende de Internationale Vierdaagse Afstandsmarsen (4daagse) een aantal dienstplichtige marechaussees toegevoegd aan Brigade Nijmegen. Het is elk jaar een gigantische operatie om alles veilig te laten verlopen in en rond Kamp Heumensoord, waar tijdens de 4daagse ruim 7000 militairen zijn gehuisvest.

Ook wordt Maurice met een aantal collega's ingezet bij de Wereldjamboree, een vierjaarlijkse grote bijeenkomst van scouts in de leeftijd van veertien tot zeventien jaar van over de hele wereld. In 1995 vindt deze jamboree van 1 tot 11 augustus plaats in Biddinghuizen (gemeente Dronten) met 29.000 deelnemers uit 166 landen. Het eiland De Zegge bij Zeewolde heeft voor de waterscouts daarbij een grote rol gespeeld. Om de vele voertuigbewegingen met hoofdzakelijk bussen in goede banen te leiden, zorgen de marechaussees van 103 EskKMar voor een goede uitvoering van het verkeerscirculatieplan.

Van 13 tot 15 september neemt hij deel aan oefening 'Broken Body' in Duitsland. Daarbij worden door de mannen uit Wezep 120 militaire voertuigen verplaatst van Grafenwöhr (D) naar Nederland. Van 23 tot 27 oktober

maakt Maurice deel uit van het detachement dat wordt ingezet bij de oefening 'Celestial Fire' van 11 Afdeling Rijdende Artillerie, de Gele Rijders, in Kamp Trauen. Dit kamp maakt deel uit van Truppenübungsplatz Munster-Süd, dat maar liefst 74 km² groot is. De Gele Rijders oefenen dag en nacht in het verplaatsen en in stelling brengen van de 'Field Howitzer 70', ofwel het 155 mm geschut FH70. Door de vele verplaatsingen hebben de mannen van 103 handenvol werk.

Maurice kijkt voldaan en tevreden terug op negen maanden dienstplicht. Hoewel hij kan bijtekenen voor detachering in voormalig Joegoslavië, ziet hij er omwille van zijn vriendin van af. Net voor de kerst gaat hij op 22 december 1995 met groot verlof. Bij de keuring had hij geen voorkeur aangegeven, maar zijn tijd bij de marechaussee zal later een belangrijke rol spelen in zijn maatschappelijke carrière.

Van staalbewerking naar politie

Maurice wil verder in de techniek en meldt zich op het arbeidsbureau. Hij mist echter diploma's om verder te komen en mag lasdiploma's gaan halen. Dat hij daar aanleg voor heeft, blijkt wel als hij in een halfjaar vijf di-

ploma's behaalt, waaronder röntgenlassen. Hij kan aan de slag bij Gebr. Huys B.V. in Blerick. Dat bedrijf maakt staalconstructies zoals spanten en liggers voor hallen met grote overspanningen. Begin 2000 stapte Maurice over naar Machinefabriek Roerstreek B.V. in Roermond. Dit bedrijf maakt machines voor onder andere de voedingsindustrie en de houtbouw en houtbewerking. En ook voor Rockwool, het bedrijf waar de vader van Maurice werkzaam is.

Het marechausseebloed kriebelt: in 2001 wordt hij politievrijwilliger bij de politie in Echt. Na vijf jaar krijgt hij de mogelijkheid om over te stappen naar een regulier dienstverband en volgt dan twee jaar lang de opleiding tot agent. Hij rondt deze in 2008 af; in 2011 wordt hij bevorderd tot hoofdagent.

Maurice: "Het werk is afwisselend, je weet nooit wat je te wachten staat, je moet op onverwachte momenten multitasken, niets mag je vergeten of over het hoofd zien. Je moet de veiligheid waarborgen voor je collega's, de omgeving én jezelf. Saamhorigheid is een groot goed bij de politie." Maar net als tijdens de stageperiode op de meao: hij mist de techniek. In september 2018 krijgt hij de mogelijkheid over te stap-

2020, Maurice achter de schermen in Meldkamer 112

2019, boogschieten in Maria-Hoop (Limburg)

2017, Maurice en collega's bushcraften in Hoge Venen (B)

pen naar een andere functie en wordt centralist op de Meldkamer 112 in Maastricht. Een boeiende en afwisselende functie met veel externe communicatie. Maar ook binnen de eigen organisatie wanneer de Mobiele Eenheid (ME) wordt ingezet, is een goede communicatie essentieel. Bij een inzet gaat altijd een verbindingswagen mee, inclusief een specialist van de meldkamer voor de interne communicatie. Als technicus wil je de systemen optimaliseren om communicatie nog beter en duidelijker te laten verlopen.

Covid-19

Het coronavirus heeft een grote invloed op zijn werk. Daar waar het advies luidt zo veel mogelijk van huis uit te werken, is dat als centralist bij 112 niet mogelijk. Afstand houden op het werk is geen probleem, want elke centralist heeft wel zeven schermen voor zich. Het betreden en verlaten van de meldkamer is strikt gescheiden. Ook is de meldkamer gesloten voor stagiaires; er zijn geen inijkstages. Alles wordt gedaan om besmettingen buiten de meldkamer te houden. Veiligheid voor alles!

Voor de collega's op straat is dat echter anders. Hoe gaan zij om met reanimeren, het verrichten van aanhoudingen, fouilleren of verplaatsen van arrestanten? Allemaal een probleem. De voorkeur van een woning forceren omdat er binnen een coronaslachtoffer is. Wie

gaat er naar binnen? Wie komt de opengebroken deur repareren? Helaas zijn er ook figuren die misbruik maken van de nieuwe situatie zoals coronaspugers. Omdat de rechtbanken stillagen, waren de parketpolitie en ook de arrestantenbussen van de Dienst Justitiële Inrichtingen tot eind augustus beschikbaar voor vervoer van arrestanten. Dat was een gelukkige bijkomstigheid.

Hobby's

Dat techniek zijn ding is, mag wel duidelijk zijn. Naast bezig zijn met ijzer en lassen heeft elektronica zijn interesse. Maurice heeft een 3D-printer gekocht, een bouw pakket van € 150,-. Niet gehinderd door enige kennis heeft hij de printer in elkaar gezet en zodanig aangepast, dat het een professionele printer is geworden met alles erop en eraan. Het 3D-tekenen en programmeren ervan heeft hij zich eigen gemaakt met behulp van onder andere filmpjes op YouTube.

Ook is hij lid van Koninklijke Handboogvereniging De Roerboog in Sint Odiliënberg. De vereniging vindt het belangrijk, dat een lid zich thuis voelt bij het schieten met de handboog. Iedereen, ook mensen met een lichamelijke beperking zijn er welkom.

Het geconcentreerd werken in de meldkamer vraagt om een hobby waarin afschakelen en je hoofd leegmaken,

essentieel zijn. Voorkomen dat je het werk mee naar huis neemt, heeft Maurice met vier collega's gevonden in *bushcraften*: het leven in, van en met de natuur en tevens met respect voor die natuur. Voor vijf gelijkgestemden met eenzelfde denkwijze in handelen en optreden is dit *bushcraften* een perfecte vrijetijdsbesteding. Als gelijken ben je op elkaar aangewezen. Saamhorigheid is van wezenlijk belang: zonder vrees en zonder blaam.

Vanuit Midden-Limburg ben je zo in de Ardennen of de Eifel, ideale gebieden om een (lang) weekend op te gaan in de natuur, weg van de bewoonde wereld. Overdag trekken en 's nachts slapen in je hangmat onder de blote hemel. Als het moet kan er een zeiltje worden gespannen, maar meer ook niet. In maart 2018 zijn de vijf collega's naar Sørfjorden/Vestland in Noorwegen geweest. Het gebied ligt net onder de poolcirkel, een bijzondere belevenis met een temperatuur van -15 graden!

Maurice is de Midden-Limburgse regio trouw gebleven. Hij woont samen met zijn vrouw en zoontje van zeven jaar in Brachterbeek, een dorp bij Maasbracht en letterlijk in de schaduw van de Clauscentrale. Deze centrale met zijn twee markante koeltorens zie je, rijdend naar het zuiden over de A2, al van ver. Samen vinden zij er rust, ruimte en goedheid met familie en vrienden.

Geen Airborne Wandeltocht, wél Airborne Herdenking

| Door: Cees Lindenberg

Op zaterdag 5 september 2020 heeft de Stichting Dienstplichtig Marechaussee (SDM) op uitnodiging van de burgemeester van Renkum, mevrouw Agnes Schaap, en de Politie Sport Vereniging Renkum (PSVR), deelgenomen aan de Airborne Herdenking in Oosterbeek.

Normaliter zou op deze zaterdag de Airborne Wandeltocht plaatsvinden. SDM doet sinds vijf jaar met een detachement van vijftien tot twintig voormalig dienstplichtig marechaussees mee aan deze grootste eendaagse wandeltocht ter wereld. Helaas kon de tocht dit jaar in verband met de huidige coronamaatregelen niet doorgaan. De gemeente Renkum wilde dit moment echter niet voorbij laten gaan zonder op passende wijze respect te tonen aan degenen die in september 1944 gevallen zijn voor onze vrijheid bij de Slag om Arnhem. Voorts wilde de PSVR vier lopers van het eerste uur, die dit jaar voor de 74e keer mee zouden lopen, in de gelegenheid stellen om de tocht symbolisch te lopen, zodat zij volgend jaar mogelijk voor de 75e keer kunnen deelnemen.

Vervolgens is een aangepast programma tot stand gekomen, waarbij de Koninklijke Marechaussee, omwille van de jarenlange verbondenheid tussen het OTCKMar en de Airborne Wandeltocht, een centrale rol zou spelen. SDM kreeg de eervolle taak de erewacht bij de twee

herdenkingsmomenten te vormen en het OTCKMar werd bij monde van haar commandant, kolonel Frank Rippens, en kapitein Michiel Tattersall uitgenodigd bij deze herdenking aanwezig te zijn. In verband met de coronamaatregelen was de groep genodigden voor deze dag bewust klein gehouden, maximaal vijftig personen.

De dag startte in Oosterbeek rond 10.00 uur met de ontvangst van de genodigden door burgemeester Schaap en het PSVR-bestuur. Kolonel Rippens was helaas verhinderd; kapitein Tattersall nam namens het OTCKMar de gehele dag aan de plechtigheden deel.

Het eerste herdenkingsmoment begon om 11.00 uur bij het monument 'Soldaat met bloemenmeisje' tegenover het Airborne Museum Hartenstein. SDM had zich al, voordat de genodigden per bus aankwamen voor de herdenking, aan weerszijden van het monument opgesteld. Na toespraken van de burgemeester en de PSVR-voorzitter werd de Last Post geblazen, gevolgd door een minuut stilte, waarbij de aanwezige marechaussees de eregroet brachten. Vervolgens legden de hoogwaardigheidsbekleders bloemen bij het monument.

Onder aanvoering van de burgemeester liepen de meeste aanwezigen vervolgens naar de Airborne Begraafplaats, het

SDM-detachement uiteraard in formatie. Op de begraafplaats stelde SDM zich in V-vorm op bij het Monument of Sacrifice. Ook hier werd een moment stilte gehouden, waarbij de marechaussees opnieuw de eregroet brachten. Onder het toezien van alle genodigden, bezoekers van de begraafplaats en de SDM-erewacht, werden bloemen bij het monument gelegd door de vier lopers van het eerste uur, alsmede door kapitein Tattersall namens het OTCKMar.

Zowel de organisatie van de Airborne Wandeltocht als de Stichting Dienstplichtig Marechaussee kunnen terugkijken op een prachtige dag, waarop de gevallen respectvol en gepast zijn herdacht en waarbij tevens de vier lopers van het eerste uur zijn geëerd. Zij ontvingen een unieke medaille voor de 74e deelname, die slechts in een oplage van vier stuks is gemaakt.

De burgemeester en de organisatie van de Airborne Wandeltocht hebben na afloop hun waardering uitgesproken over de bijdrage van de Koninklijke Marechaussee aan deze dag. Als blijk hiervan ontvingen het SDM-detachement en de overige genodigden een herdenkingspenning: Airborne Wandeltocht 2020. We zien als SDM terug op een zéér geslaagde en waardevolle dag waarop de Koninklijke Marechaussee door haar voormalig dienstplichtigen eervol werd vertegenwoordigd!

foto: Annette Lindenberg-Keesmaat

Op weg naar Engeland?

Deel 50 uit de serie 'De onbekende helden van 1940-1945'

Door: Henk G. Westland, luitenant-kolonel b.d.

Wachtmeester Poulie uit Varsseveld in de Achterhoek, illegaal werker en ondergedoken, krijgt de mogelijkheid samen met zijn verloofde naar Engeland te ontkomen. Het wordt echter een andere reis dan ze zich hadden voorgesteld.

Na de Nederlandse capitulatie wordt dienstplichtig huzaar **Kees Poulie** (20) begin juni 1940 tijdelijk aangesteld als hulpmarechaussee bij de brigade Koninklijke Marechaussee te Roermond. Een maand later gaat hij met groot verlof omdat hij zich als vrijwilliger voor zes jaar verbindt bij het Depot Koninklijke Marechaussee. Als marechaussee te paard krijgt hij in de kazerne aan de Zwolscheweg in Apeldoorn een spoedopleiding van een maand. Hierna volgen plaatsingen bij Brigade Nijmegen, in maart 1941 bij Eskadron Arnhem, in september 1941 bij Brigade Doetinchem en in april 1942 bij Brigade Arnhem.

Bij deze laatste plaatsing wordt hij de oppasser van de divisie-/gewestcommandant Arnhem, majoor (later luitenant-kolonel) Feenstra. Deze NSB'er, een voormalig legerofficier, was een van de Duitsgezinde personen die als officier bij de Marechaussee werd aangesteld nadat de 'echte' marechaussee-officiërs op 15 mei 1942 in krijgsgevangenschap waren gevoerd. Bij de reorganisatie van de politiemacht in Nederland per 1 maart 1943 krijgt Poulie ontslag bij de Marechaussee en wordt aangesteld als wachtmeester van de Staatspolitie; hij wordt ingedeeld bij de 'Marechaussee (Gendarmerie)' bij de groep Wisch, post Varsseveld.

Kees, in Arnhem al bezig met illegale activiteiten, gaat in Varsseveld in LO-verband (Landelijke Organisatie voor Hulp aan Onderduikers) verder met hulp aan onderduikers, zoals het zorgen voor onderduikadressen en distributiebonnen. Daarnaast verspreidt hij het illegale krantje Trouw en waarschuwt voor komende arrestaties. In de nacht van 10 op 11 december 1943 is hij samen met ambtenaar Helmink betrok-

ken bij de overval op het raadhuis, tevens distributiekantoor, in Varsseveld door een knokploeg (KP) uit Meppel. Kees zorgt ervoor dat er geen politie in de buurt is en dat de deur makkelijk kan worden geopend. Wanneer de ploeg binnen is, staat hij buiten op wacht en helpt daarna met het transport en uitpakken van de buit. Helmink had van tevoren burgemeester Boot ingelicht over de op handen zijnde overval.

Onderduiken

Een door Kees ondergebrachte ontevreden Joodse onderduikster bezorgt hem veel last en zij bedreigt zijn veiligheid. Hij wil daarom graag onderduiken en op 4 januari 1944 doet zich een gelegenheid voor. Op die dag stort in de buurt een Amerikaanse B17-bommenwerper neer en weet een bemanningslid het toestel per parachute te verlaten. Burgemeester Boot, Helmink en Poulie ontfermen zich over de man, luitenant Babcock, en brengen hem naar het raadhuis. Echter, veel omstanders hebben het neerkomen van de Amerikaan gezien en ondertussen zijn ook de Duitse instanties op de hoogte van zijn aanwezigheid. Wat nu?

Kees ziet nu zijn kans om te 'duiken' en samen met Helmink wordt met medeweten van de burgemeester een plan opgezet. Hij zal zogenaamd de Amerikaan onder zijn begeleiding als politiemann naar de *Kriegsmarine* in 's-Heerenberg overbrengen. Op het 'Landelijke berichten- en alarmeringssysteem' van de politie komt later de volgende melding: "Wachtmeester Poulie was op 4 januari 1944, omstreeks 16.00 uur, belast met het transport van een Amerikaanse piloot van Varsseveld naar 's-Heerenbergh per auto. Ongeveer 2,5 km buiten Varsseveld is de chauffeur

Cornelis Coenraad ('Kees') Poulie wordt geboren op 5 juli 1919 in Den Helder. Zijn vader is machinist bij de koopvaardij en later ketelmaker bij de Rijkswerf. Kees groeit op in Den Helder aan de Parallelweg als oudste kind met zijn broer en zuster. Na het overlijden in 1924 van moeder (25 jaar oud), hertrouwt zijn vader en komt er nog een zusje bij. Na de lagere schooljaren en een jaar Handelsschool gaat Kees aan de slag als slagersknecht.

Voor zijn dienstplicht wordt Kees Poulie in juli 1939 ingelijfd bij 3 Regiment Huzaren (3 RH) in de Alexanderkazerne in Den Haag. Enkele dagen na zijn opkomst wordt hij opgenomen in een militair hospitaal en keert pas begin augustus bij zijn onderdeel terug. De Nederlandse regering kondigt ingaande de 28e van die maand de algemene mobilisatie af en het regiment vertrekt naar zijn oorlogskwartieren in Overveen. De rekruten vervolgen hun opleiding bij het nieuw opgerichte Depot Cavalerie in de Nieuwe Alexanderkazerne in Den Haag. Poulie wordt opgeleid tot huzaar mortierist, bedienaar van een 'mortier van 8'.

In februari 1940 volgt zijn plaatsing via de Ie Verkenningsofdeling naar 3 RH. Bij de Duitse inval verplaatst 3 RH zich naar Den Haag voor het uitvoeren van beveiligingsopdrachten, overigens niet meer in regimentsverband. De sectie Mortieren wordt onder bevel gesteld van commandant Ie Bataljon Grenadiers bij de Hoornbrug, maar het lukt niet om verbinding met dit bataljon tot stand te brengen. Uiteindelijk wordt de sectie op 13 mei belast met de beveiliging van de commandopost van 3 RH in Pijnacker en heeft geen gevechtscontact gehad. Over de persoonlijke inzet van huzaar Poulie zijn geen bijzonderheden bekend.

gedwongen te stoppen door een wielrijder, die zijn rijwiel voor de auto op de weg had gelegd. Vervolgens dwong de wachtmeester onder bedreiging van zijn dienstpistool, de chauffeur tot afgifte van het contactsleuteltje en zijn

PB [persoonsbewijs]. Vervolgens is de wachtmeester te voet met de piloot gevlucht."

Na twee onderduikadressen komt Kees op de boerderij van de familie Colenbrander terecht; voor Babcock is een ander adres gevonden. Op die boerderij is inmiddels ook Anna Droog ondergedoken; zij is de verloofde van Kees en werkte in Haarlem als koerierster voor de illegaliteit. Vanuit Arnhem kwam namelijk een tip dat haar arrestatie op komst was; Colenbrander heeft haar opgehaald. Een gouden tip, want wat later komt de *Sicherheitspolizei* (Sipo) bij haar thuis in Haarlem aan de deur.

Op 15 februari houdt de 'stootgroep' van het marechausseegewest Arnhem onder leiding van Feenstra aangevuld met Landwachters een eerste grootscheepse razzia in de Achterhoek. Twee dagen later wordt ook de boerderij van Colenbrander overvallen, maar van de maar liefst elf onderduikers wordt niemand gevonden. De onderduikers gaan die nacht in groepjes uiteen; Kees en Anna krijgen onderdak in Zieuwent. Die nacht ontmoet Kees de leider van de KP-Aalten, de ondergedoken wachtmeester der Marechaussee Ruizendaal ('Zwarte Kees'). Ruizendaal vindt dat het tweetal naar Engeland moet; hij weet een ontsnappingslijn en zal voor de nodige papieren zorgen. Wachtend op hun vertrek neemt Kees op 23 februari 1944 nog deel aan de overval door de KP-Aalten op het distributiekantoor in Borculo.

Op weg naar Engeland

Inmiddels is een zekere Willy van Erp – in werkelijkheid Willy Markus, 'V-Mann' (*vertrauensmann* van de Sipo) – erin geslaagd om in de illegaliteit van de Achterhoek te infiltreren en daar het vertrouwen te winnen. Hij biedt hulp aan om Kees en Anna naar Engeland te laten ontkomen. Markus zal hen begeleiden en overdragen aan de ontsnappingslijn van de Belgische verzetsorganisatie 'Witte Brigade'.

1940, Brigade Nijmegen, marechaussee Poulie te paard

Op 8 maart worden Kees en Anna naar Zutphen gebracht waar ze Markus voor het eerst ontmoeten. Via Apeldoorn reizen ze naar Arnhem en overnachten daar op gescheiden adressen. Die avond maakt Markus met de Sipo afspraken voor hun arrestatie in Oosterbeek. De volgende morgen zouden ze met de trein vanaf station Arnhem vertrekken, maar volgens Markus zijn er op het Arnhemse station persoonscontroles en is het beter in Oosterbeek op de trein te stappen. Ze nemen de tram naar Oosterbeek en bij het station worden de drie door de Sipo gearresteerd. Het valt Anna op dat de tas van Markus niet wordt doorzocht en is nu als verrader ontmaskerd, maar jammer genoeg zegt ze dat hardop. Om te voorkomen dat dit bekend wordt, worden de twee niet in een gevangenis of kamp in Nederland vastgezet, maar voorlopig in *einzelhaft* in Kleve in Duitsland. Daarnaast zorgt de Sipo ervoor dat ansichtkaarten uit België en Frankrijk het beeld geven dat hun vlucht goed is verlopen.

Anna en de zwaar mishandelde Kees worden op 25 april naar de 'Bunker' in kamp Vught overgebracht. Inmiddels is op 20 april door toedoen van Markus een groot deel van de illegaliteit in de Achterhoek opgerold, waarbij 'Zwarte Kees' in een vuurgevecht met de SS in Doesburg wordt doodgeschoten. Gemeenteambtenaar Helmink weet te ontkomen. Tien dagen later op 30 april

volgt nog een arrestatiegolf. In de Bunker hoort medegevangene wachtmeester Brinkhuizen uit Valthernmond van Kees, dat ze hem zwaar zochten en hij bij de inval op zijn duikadres de gewestcommandant Feenstra hoorde zeggen: "Wij moeten hem vinden, dood of levend." Tegenover de cel van Kees zit wachtmeester Marskamp uit Elst opgesloten. Kees zegt hem dat hij ervan overtuigd is, doodgeschoten te zullen worden. Anna wordt op 12 mei uit de Bunker gehaald en naar de barakken in het kamp gebracht.

Het Polizeistandgericht in

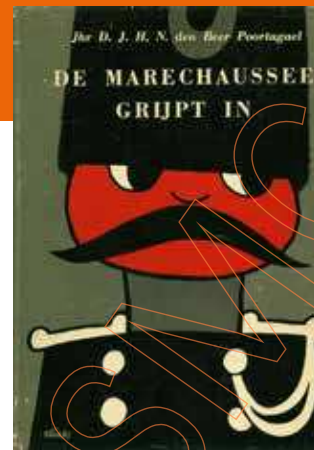
's-Hertogenbosch spreekt op 2 juni in kamp Vught 22 doodvonnissen uit, waaronder die van tien Achterhoekers. Kees Poulie is een van hen en nog twee andere marechaussees: opperwachtmeester Wortman uit Neede en wachtmeester Blaauwgeers uit Lichtenvoorde. In de vroege morgen van 6 juni 1944, de dag van de geallieerde landingen in Normandië, worden de 22 uit Vught in het dungebied bij Overveen doodgeschoten.

Na de bevrijding wordt op 25 juli 1945 in de duinen bij Overveen een grafkuil gevonden met de stoffelijke overschotten van 29 mannen. Een van deze mannen wordt door Anna Droog geïdentificeerd als Kees Poulie; in september 1945 vindt zijn herbegravenis plaats op de 'Eerebegrafplaats Bloemendaal' te Overveen.

Verloofde Anna Droog wordt bevrijd in kamp Ravensbrück (D); luitenant Babcock is na enkele dagen naar België gebracht, daar later opgepakt en op 4 september 1944 door de Canadezen bevrijd. In totaal zijn ruim 70 personen het slachtoffer geworden van Markus' verraad, waarvan zeker 28 het niet hebben overleefd. In juli 1949 wordt Markus tot levenslang veroordeeld, maar deze straf is in oktober 1950 omgezet in achttien jaar, waarop in 1954 nog een jaar in mindering wordt gebracht. In 1956 komt hij al vrij.

De auteur verricht historisch onderzoek naar de gevallen die in de oorlog 1940-1945 behoorden tot de (Koninklijke) Marechaussee. Wilt u reageren? Uw reactie is welkom op het redactieadres of rechtstreeks per e-mail aan de auteur op marechaussee4045@gmail.com.

Ik ben zeker weer lastig geweest, brigges!

Zij, die boven de rivieren wonen, spreken graag van het donkere Zuiden en wellicht is daar wel eens aanleiding voor geweest. Vele redenen hebben er toe meegewerkt, dat het Zuiden in beschaving achter bleef. Het ligt niet in de lijn van dit boek al die redenen uitvoerig te bespreken, maar een ervan is wel de arme grond, die lang de bevolking ook arm heeft gehouden. De tegenwoordige industrialisatie heeft daarin grote veranderingen gebracht en gehele streken tot welvarende centra vervormd, die in cultureel opzicht niet onderdoen voor de Noordelijk gelegen provincies.

Maar wat men de Zuiderling ook kan of wil aanwrijven, zeker zal men hem niet mogen verwijten, dat hij niet gemoedelijk is. Nee, ik ken geen gemoedelijker mensen, dan de Zuiderlingen en zeker die van 25 jaar geleden, toen eenvoudig nog gold als een grote deugd.

Hoewel ik als man der wet toch de Kwade Pier was, werd ik allerwegen vriendelijk gegroet, niet onderdanig of slaafs, maar met een gemoedelijk 'n avond of morgen, soms met een tik aan de pet, soms ook met een vrolijke zwaai. Reed ik te paard langs de boerderijen en maakte ik eens hier en daar een praatje, dan werd de commandant meestal binnen genood voor een bakke of een tas koffie. Werd een wielrijder door een patrouille aangehouden en verbaliseerd wegens het rijden zonder licht, dan was er geen zuur gezicht, maar dikwijls een eerlijk "nou, je hebt me zuiver, brigges" en de volgende dag werd de brigges weer even welgemoed goeden dag gezegd. ['Brigges' is een verkorting van brigadier, een korporaal bij een bereden wapen, red.].

Ja, ik mag de man van het Zuiden wel. Hij maakt zich wel eens gauw kwaad, maar de boze bui is ook weer gauw vergeten. Koppig is hij nooit en met een goed, welgemeend woord is hij gemakkelijk te leiden. Verzet kwam dan ook heel sporadisch voor, ik bedoel werkelijk kwaadwillig verzet. Maar wanneer de Zuiderling een borreltje,

een stijf borreltje op had, kon hij wel lastig zijn. En borreltjes drinken deed hij graag, vooral vroeger, meer dan moeder de vrouw wel wenselijk vond.

In mijn standplaats bevonden zich verscheidene fabrieken, maar nog veel meer kroegjes en die waren het best beklant, wanneer op het einde van de week het loon werd uitbetaald. Nu lag de Maréchausséekazerne in een stads-gedeelte, waar heel veel kroegjes waren op de weg naar grote arbeiderswijken.

Zaterdagmiddag twaalf uur stond de hele brigade klaar in de kazerne en dan zag men de mannen van de ene kroeg naar de andere gaan en al heel spoedig kwamen de vrienden van Bacchus, die niet meer op hun benen konden staan. Dan een paar maréchaussées naar buiten, een vlugge greep in de kraag en de vrolijke drinker werd deskundig naar de cel vervoerd, waar hij zijn roes kon uitslapen om 's avonds weer welgemoed naar huis te gaan, waar hij zijn eerste straf ontving van moeder de vrouw. Later kreeg hij dan meestal nog een vriendelijke uitnodiging om 5 gulden te betalen, of drie dagen te gaan zitten.

Meestal ging zo'n transport naar de cel zeer in gemoede, maar er waren er ook, die de vrijheid verkozen en nog wel in het bijzonder wanneer ze zo'n gezellige brom in hadden en zich maar matig konden verenigen met de ge-

dachte de rest van de dag in een donker hok te moeten doorbrengen. Soms nam hun opstandigheid tegen de zachte drang formidabele vormen aan en dikwijls moest de gummistok erbij te pas komen om de al te strijdbaren tot rede te brengen. Maar als zij 's avonds met een procesverbaal wegens openbare dronkenschap naar huis werden gezonden, dan was er geen spoor van rancune. Dikwijls zeiden ze, wanneer ze hun blauwe plekken eens bekeken: "Ik ben zeker weer lastig geweest, brigges" en een verhaal voor verzet bleef dan ook achterwege.

Ernstiger gevolgen had de drank bij de meer misdadige naturen en meestal kwam dat tot uiting bij kermissen. Ook bestonden er tussen families wel veten, zoals eerder beschreven. Dan was het surveilleren der patrouilles geen sinecure, want met het goed in de gaten houden van beruchte typen kon dikwijls veel onheil voorkomen worden. Maar desondanks ging er vroeger bijna geen kermis voorbij zonder een of meerdere steekpartijen, soms met dodelijke afloop. Dan waren veten, dan weer meisjes de oorzaak van de twisten en dan was er voor de brigade weer dubbel werk en moest er maar korter geslapen worden.

Ik bezocht dikwijls deze kermissen op de dorpen en heb steeds menen te bespeuren, dat het personeel mijn belangstelling voor hun dienst waardeerde, vooral als ik een enkele maal zij aan zij mede daadwerkelijk ingreep, als de toestand het vorderde.

Zo gebeurde het op een avond, dat ik met een patrouille stond te praten, die surveilleerde op een kermis in het over het algemeen nog rustige dorp. Het was de tweede dag van de kermis en de eerste dag was er niets bijzonders voorgevallen. Van een maréchaussée-

standpunt was het een saaie kermis, waar nu niet het minste voorviel. Niet, dat we steeds op moord en doodslag hoopten, maar ieder wil in zijn bedrijf graag wat te doen hebben en hier was het maar werkeloos slenteren. Maar juist toen de wachtmeester mij vertelde hoe rustig de kermis in dit dorp verliep en wat voor brave mensen er allemaal woonden, kwam de dochter van de kastelein van een der herbergen ademloos op ons toehollen en vertelde dat het moord en doodslag in hun café was. Er werd geslagen en gestoken en of we alsjeblieft gauw wilden komen.

Wij op een drafje naar de herberg, die tamelijk dichtbij was. Reeds op enige afstand hoorden we tumult en toen we er waren, hoorden we schreeuwen, vloeken en gekraak van meubilair. Toen we de deur openden, wachtte ons daar een waar pandemonium. De dochter had wel een beetje overdreven met haar moord en doodslag en gestoken werd er ook niet, maar des te meer geslagen en er lagen al meerdere mannen voor pampus. Wat er aan vrouwvolk in het café was geweest, had blijkbaar de benen genomen, tenminste van het zwakke geslacht was niets te zien. Maar des te meer van het sterke. Er werd met alles geslagen wat men in een café kan aantreffen en ik geloof niet, dat er nog een tafel en een stoel heel was.

De wachtmeester sommeerde enige malen om op te houden met vechten, maar hij had net zo goed op de top van de Vesuvius kunnen roepen, dat het nu maar eens uit moest zijn met dat vuurspuwen. Na een vluchtig overleg besloten we een opstelling in te nemen bij de muur aan de achterzijde van het vertrek en vandaar de vechtenden uit het café te ranselen. Niet zonder kleerscheuren braken wij ons door de vechtende kluwen heen en ik herinner me nog een geweldige klap op mijn schouder gekregen te hebben. Maar daar let je in zo'n ogenblik niet op en je voelt het amper.

De maréchaussées hadden een gummistok, maar die had ik niet en daarom voorzag ik me maar van een ste-

vige tafelpoot en toen ging het er op los vanuit onze strategische en tactisch juiste positie. Al meppende en slaande drongen wij naast elkander naar voren en na enige minuten had onze charge het resultaat, dat de vechtenden naar buiten werden gedrongen en eenmaal buiten, elkander ontnuchterd aan stonden te kijken, niet meer wetend waarover ze even tevoren zo'n ruzie hadden gemaakt. Het café was nu leeg, op enige beduusde dronkenlappen na, die blijkbaar een ferme tik op hun kersepit hadden gekregen en een hinkende en jammerende herbergier, die inventaris begon op te maken.

Niet altijd gaat het zo gezellig toe en dikwijls komt het mes erbij te pas, vooral in sommige streken, waar het steeds heel los in de zak zit. Een funeste invloed op deze slechte gang van zaken hebben de zogenaamde kermispotten. In sommige dorpen is het gewoonte, dat de houder van een café voor zijn stamgasten een kermispot aanhoudt. Dit is een soort spaarpot met de naam van de kermisminnaar erop, waarin deze wekelijks een zeker bedrag deponeert, hetgeen dikwijls vrij aanzienlijk is. Deze spaarpot wordt dan met de kermis opengemaakt en in het stamcafé verteerd. En aangezien de borrel en het biertje

vroeger heel wat goedkoper waren dan tegenwoordig, kan men wel begrijpen, dat geweldige hoeveelheden geestrijk vocht naar binnen werden geslagen met alle gevolgen van dien.

In mijn praktijk is het me opgevallen, dat op kermissen, waar gedanst mocht worden, veel minder steekpartijen en andere excessen te betreuren waren. Wel ontstond er soms een kibbelpartijtje om een meisje, maar ernstige gevolgen had dat toch meestal niet. Bij het dansen, vooral in een warm lokaal, raken de jongelui de ingenomen vuchten weer door de poriën kwijt en de alcohol verdampt. Misschien is dit niet medisch juist, maar toch is me opgevallen, dat men in de danslokalen veel minder dronken lieden aantrof.

Nee, wat aanleiding gaf tot een mes-sentrekkerij dat waren de zuip- en zwelgpartijen en de gevaarlijke lieden waren zij, die zonder boe of ba te zeggen zich willens en wetens bedronken om de moed te vergaren een vete uit te vechten. Daarom adviseerde ik steeds de burgemeesters om het dansen toe te staan, gedurende de kermis, maar helaas luisterden zij niet allen naar deze welgemeende raad.

Stichting Menno van Coehoorn, bewaker van oude militaire verdedigingswerken

foto's: Documentatiecentrum Stichting Menno van Coehoorn

Wallen en vestingen, bunkers en forten, linies en kazematten... stuk voor stuk spectaculaire bouwwerken met vaak een cultuurhistorische, architectonische, stedenbouwkundige of landschappelijke betekenis. Dankzij de inspanningen van de Stichting Menno van Coehoorn is een groot aantal van deze oude militaire werken voor het nageslacht bewaard gebleven. | Door: Kees Neisingh

Naarden-Vesting

Mijn interesse voor bunkers, forten, linies, kazematten en ander oud militair erfgoed is ontstaan op de plek waar ik opgroeide, naast de Nieuwe Alexanderkazerne aan de Waalsdorperweg in Den Haag, waar nu het Internationaal Strafhof zetelt. Struinend door de duinen raakte ik al snel geïnteresseerd in de spannende restanten van de Tweede Wereldoorlog, ook wel de 'littekens van de oorlog' genoemd. In de ban van de restanten uit die oorlog die op de Waalsdorpervlakte waren achtergebleven, kwam ik als kind ook wel eens op plekken waar de toegang verboden was en waar de marechaussee me dan sommeerde rechtsomkeert te maken. Dat maakte diepe indruk, terwijl ik toen nog niet wist dat ook ik ooit een nestel zou dragen. Met andere woorden: carrière bij de Koninklijke Marechaussee zou maken en deze zou beëindigen in de omgeving van mijn jeugd; mijn laatste standplaats was Den Haag, de Koningin Beatrixkazerne aan de Van Alkemadeaan 85. Naast mijn werkzaamheden bij de Koninklijke Marechaussee is mijn interesse voor het erfgoed van de Tweede Wereldoorlog nooit verdwenen.

Forten en bunkers

De combinatie Koninklijke Marechaussee en militair erfgoed, is niet zo

vreemd als het lijkt. Zo bleek ik op een gegeven ogenblik als districtscommandant Zuid-Holland beheerder van het Fort aan den Maasmond te zijn (nu Fort 1881 genoemd). De Koninklijke Marine was er vertrokken en had de sleutel van het fort aan de op het fortterrein gelegen Brigade Hoek van Holland afgegeven. Maar ook andere forten speelden in de geschiedenis van de marechaussee een rol, zoals (tot op de dag van vandaag) Fort De Bilt. Overigens waren op veel terreinen van het ministerie van Defensie verdedigingswerken uit het verre of minder verre verleden te vinden. Zo beschikte de Brigade Den Haag aan de Laan van Meerdervoort zelfs over een 'eigen bunker', terwijl de marechaussees van Brigade Clingendael de bunker bewaakten die tijdens de Tweede Wereldoorlog diende als schuilplaats van rijkscommissaris Seyss-Inquart en waar de oorlogscommandopost van de Bevelhebber der Landstrijdkrachten lange tijd gevestigd was. Nu is de bunker – mede dankzij Menno van Coehoorn – een rijksmonument en verschijnt regelmatig in de publiciteit.

Stichting Menno van Coehoorn

De Stichting Menno van Coehoorn is een vrijwilligersorganisatie die sinds 1932 ijvert voor het behoud van histo-

rische verdedigingswerken en komt voort uit een werkgroep die zich al vanaf 1926 inzette voor het behoud van de met sloop bedreigde vestingen Naarden en Willemstad. De stichting heeft tot doel de instandhouding en de herkenbaarheid van oude, buiten militair gebruik gestelde verdedigingswerken en de daarbij behorende infrastructuur (onder andere linies, stellingen en bouwwerken) in Nederland en daarbuiten (mits met een Nederlands verleden) te behouden. Zo heeft bijvoorbeeld de vestingstad Naarden dankzij het werk van de stichting zijn oorspronkelijke vorm behouden. Voorbeelden van oude verdedigingswerken van Nederlandse herkomst in het buitenland die binnen de politiezorg van de marechaussee vallen, zijn Fort Amsterdam in Willemstad waar de gouverneur van de Nederlandse Antillen huist. En Fort Amsterdam op Sint Maarten en de forten op Sint Eustatius. Ook voor dit militair culturele erfgoed over de grens streeft de stichting naar bescherming en behoud om zo een bijdrage te leveren aan het begrip historie, kunst en cultuur.

Monumentenlijst

Acties voor het behoud van waardevolle onderdelen van onze militaire bouwhistorie zijn nooit solo-

inspanningen, maar vergen samenwerking met gelijkgezinde organisaties. In de loop der jaren heeft de stichting, dikwijls met steeds andere partners, een groot aantal bouwwerken voor het nageslacht weten te behouden. Door gaans gebeurde dit door voor deze objecten de monumentenstatus te verwerven en mee te denken over passend hergebruik. Geslaagde voorbeelden van dit soort acties zijn het behoud van het Fort bij Rijnauwen bij Bunnik en plaatsing op de monumentenlijst van betonkazematten uit het Interbellum (de periode tussen de Eerste en de Tweede Wereldoorlog). Deze werden overal in ons land bij diverse linies gebouwd (Grebbe linie, Peel-Raamstelling), aan de Afsluitdijk (Kornwerderzand en Den Oever) en aan de randen van de Vesting Holland. Daarnaast heeft de stichting een belangrijke bijdrage geleverd aan plaatsing van de Stelling van Amsterdam op de Werelderfgoedlijst van de Unesco in 1996. Nu is het streven om ook de Nieuwe Hollandse Waterlinie deze positie te geven.

Draagvlak vergroten

Onderzoek in de archieven en in het veld leidden tot enkele kleine publicaties van mijn hand. Na mijn dienstverlating in 2004 werd ik pas echt actief bij de Stichting Menno van Coehoorn. Eerst als secretaris en van 2015 tot begin dit jaar een termijn als voorzitter. Daarnaast ben ik secretaris-generaal van de International Fortress Council, een samenwerkingsorgaan van soortgelijke organisaties in Europa en de Verenigde Staten.

De Stichting Menno van Coehoorn telt op dit moment ruim 1100 begunstigers en donateurs, waaronder zo'n 130 vrijwilligers die op allerlei manieren de doelstellingen van de stichting promoten. Naast het ijveren voor bescherming en behoud van de nog aanwezige oude verdedigingswerken, streeft de stichting naar een verantwoord beheer en een passend gebruik van deze verdedigingswerken. Daarbij probeert men het reeds aanwezige maatschappelijke en politieke draagvlak verder te vergroten. Zo geeft de stichting voorlichting over de militair-historische en andere waar-

den van de oude verdedigingswerken, onderhoudt relaties op (inter)nationaal, provinciaal, gemeentelijk en lokaal niveau met overheidsinstansies en particuliere organisaties. Ook adviseert zij derden bij plannen en activiteiten die invloed hebben op het voortbestaan van voormalige verdedigingswerken.

Daarnaast verricht de stichting onderzoek en legt dat vast in studies en rapporten die – voor zover deze niet worden gepubliceerd – voor belangstellenden toegankelijk zijn. Ook stimuleert de stichting studies en publicaties op vestingbouwkundig gebied door andere personen en organisaties. Recent voorbeeld daarvan is de reeks 'Atlas van Historische vestingwerken in Nederland'. Van deze reeks werd in november 2019 het deel Overijssel/Gelderland gepubliceerd en aangeboden aan prins Pieter-Christiaan van Oranje-Nassau, van Vollenhoven, als reserve-officier nauw bij de Koninklijke Marechaussee betrokken.

1994, Kornwerderzand, mitrailleerkazemat

2000, Fort aan de Klop, wachthuis

1999, Fort bij Vuren, schuilplaatsen (1916) en groepsschuilplaats (1939)

Zie de filmbeelden van de bunker van Seyss-Inquart op Landgoed Clingendael (op de grens met Den Haag en Wassenaar) op <https://www.youtube.com/watch?v=CN2Pi1BABUM> of scan de QR-code.

Wie is Menno van Coehoorn?

Een van de meest veelzijdige militairen uit de Nederlandse geschiedenis is Menno van Coehoorn (1641-1704). Hoewel hij ook als infanterist en troepencommandant zijn sporen heeft verdiend, is hij vooral bekend geworden als vestingbouwkundige. Op basis van zijn praktijkervaringen ontwikkelde hij een nieuw bouwconcept. Dit Nieuw-Nederlandse stelsel werd vanaf het eind van de zeventiende eeuw en deels nog onder zijn leiding op grote schaal toegepast. Verder bouwde hij dankzij verschillende succesvolle belegeringen een grote reputatie op. Zijn belangrijkste wapenfeit is de verovering van Namen in 1695. Uit waardering hiervoor werd hij tot luitenant-generaal bevorderd en kreeg de titel van baron.

Van Coehoorn is tevens de uitvinder van een kleine mortier die in 1702 in de bewapening kwam en door twee man te dragen was. Door de massale inzet van dit geschut werd bij de bestorming van een vesting de vuurkracht aanzienlijk verhoogd. De Coehoornmortier is tot de twintigste eeuw bij het leger en marine in gebruik gebleven.

Specialisme wapens, munitie, explosieven en CBRN, anno 2020

De KMar is actief betrokken bij het bestrijden van illegaal (vuur)wapenbezit, door onder andere justitiële onderzoeken, controles, voorlichting en adviezen. De grootste (legale) wapenbezitter in Nederland is het ministerie van Defensie, dat zich ook aan de relevante wapenwetgeving moet houden, zij het dat Defensie een bijzondere positie heeft. De redactie spreekt met kapitein Willie Koolhof, hoofd bureau WME/CBRN. Deze afkorting staat voor wapens, munitie, explosieven, chemisch, biologisch, radioactief en nucleair. | Door: Jan Gaasbeek

Eindhoven, presentatie aantreffen wapens op luchthavens door kapitein Willie Koolhof

foto: P. Oosterlee

Willie Koolhof treedt in januari 1983 in dienst van de KMar. "Vanaf mijn opkomst ben ik al bekend met het feit dat de marechaussee bijzondere aandacht heeft voor alles op het gebied van wapens en munitie. In die tijd waren er twee opleidingen. De nieuwe collega's kregen tijdens hun eerste opleiding uitleg over de wapenwetgeving: de Vuurwapenwet 1919, de Wet tot Wering van Ongewenste Handwapenen en de Wapenwet. Daarnaast had de KMar een eigen drieweekse tactische vuurwapen rechercheopleiding, die collega's mochten volgen om meer (vuur)wapenkennis te krijgen. Deze werden een soort 'taakaccenthouders vuurwapens' bij de brigades."

In die tijd vinden regelmatig (grote) wapendiefstallen plaats en omdat Defensie de grootste legale wapenbezitter is, wordt het niet meer dan logisch geacht dat de marechaussee afdoende kennis heeft. Willie: "Dat betekende dat er bij de Centrale Recherche KMar (CRKMar) ook een Bureau Wapens en Munitie (BWM) operationeel was, een

bureau dat mogelijk al in de jaren 1950 bestond. Dit bureau stond in nauw contact met de Centrale Recherche Informatiedienst (CRI), die op nationaal niveau binnen de politie was ingericht."

De gemeente- en rijkspolitie hebben eigen specialisten op het gebied van wapens en munitie. "Deze bureaus hadden meestal een tweeledig doel: ondersteuning bij de bestrijding van (vuur)wapencriminaliteit (kennis en ervaring) en controle van het legale wapenbezit van burgers (sportschutters/jagers). Deze bureaus stonden ook in contact met de toenmalige CRI, later Divisie Recherche Informatie thans onderdeel van de Dienst Landelijke Informatieorganisatie (DLIO) van de Nationale Politie."

Bestuurlijke controle

Reservisten van het Korps Nationale Reserve (Natres) mogen nog onder voorwaarden een vuurwapen thuis hebben. "Binnen de marechaussee werd controle op het voorhanden hebben van een militair vuurwapen uitge-

voerd door 'vuurwapenrecherche opgeleide' KMar-collega's. Uiteraard was er contact met lokale politiecollega's. Immers, als een Natres-militair tevens sportschutter was, dan zou de politie komen voor de controle van zijn sportwapens en de marechaussee voor zijn militaire wapens."

Nieuwe wapenwetgeving

Begin jaren 1990 wordt de wapenwetgeving geëvalueerd en dit leidt in 1997 tot nieuwe wetgeving: Wet wapens en munitie, Regeling wapens en munitie, Circulaire wapens en munitie, en Regeling wapens en munitie krijgsmacht-personeel 1997.

In die periode worden de gemeente- en rijkspolitie samengevoegd tot 25 regio-korpsen. "Iedere eenheid kreeg een Regionaal Bureau Wapens en Munitie (RBWM) waar kennis, ervaring en ondersteuning in vuurwapenzaken (handhaving en opsporing) werden gebundeld. Daarnaast werd de controle op het legale bezit (bestuurlijke controle) ondergebracht bij de afdelingen Bijzon-

dere Wetten. Ongeveer in dezelfde periode werd het thuis voorhanden hebben van vuurwapens door Natres-reservisten afgeschaft, waardoor de controletaak door de marechaussee verviel."

Ook bij de KMar wordt een aanzet gegeven tot formalisatie van een eigen RBWM. "Omdat we sinds mensenheugenis eigenlijk al een soortgelijk bureau hadden, achtte de KMar-leiding dit als voldoende. Echter in de jaren 1990 bestond dit bureau slechts uit één persoon, terwijl de bureaus bij de regiokorpsen vaak uit drie tot zes personen bestonden."

Reorganisaties opleiding en recherche

Vanaf 1997 wordt de vuurwapenopleiding van de KMar samengevoegd met de politieopleiding, en komt de cursus 'Tactisch Onderzoek Vuurwapens (TOV)' bij de recherschool van de politie, thans ondergebracht bij de Nederlandse Politie Academie (NPA), tot stand. Vanaf de start van de cursus in 1997 tot 2002, zijn deskundigen van de marechaussee er gastdocent. Door 'outsourcing' van de eigen Vuurwapen-recherche-opleiding, wordt de NPA tevens de aanbieder van de latere cursus 'Herkennen en Beschrijven Wapens' (HBW) en vervolgoopleidingen.

Omstreeks 2002 wordt CRKMar omgevormd tot Centrale Justitiële Dienst KMar (CJDKMar). "Het oude BWM ging over in de nieuwe organisatie en werd ondergebracht bij het Bureau Recherche Techniek. Omstreeks 2006 werd er een extra burgermedewerker geplaatst. Ondanks meerdere pogingen om personeelsuitbreiding te krijgen, werd dit niet gehonoreerd."

Medio 2009 wordt de aanzet gegeven tot een ingrijpende reorganisatie van de recherche binnen de KMar. Willie: "Hierbij waren de Recherche & Informatie-eenheden binnen de districten KMar en de CJDKMar betrokken. Er vond een ontvlechting plaats van de afdelingen Recherche & Informatie. In 2012 kwam er een Brigade Recherche en de afdelingen Informatie werden deel van het Informatiehuis/Informatie-

huishouding KMar. Echter, bij de vorming van deze Brigade Recherche werd een weeffout gemaakt. Het BWM, deel uitmakend van Bureau Recherche Techniek, werd niet in de nieuwe organisatie Brigade Recherche meegenomen, maar werd achteraf ondergebracht bij Brigade Krijgsmacht en Operationele Ondersteuning van het toenmalige District Landelijke en Buitenlandse Eenheden." BWM wordt later bureau WME/CBRN en is nu ondergebracht bij het Landelijk Tactisch Commando (LTC), afdeling Operations, Taakveld Overschrijdend.

Door de reorganisatie en renovatie van het OTCKMar moesten de (vuur)wapens van de oude Rechterschool, een van de vier landelijk aangewezen collecties, tijdelijk elders worden opgeslagen. In het onlangs in gebruik genomen multifunctionele lesgebouw (gebouw 46) zal ook deze unieke referentiecollectie weer een plaats krijgen.

Defensie en (vuur)wapens

Door de bijzondere positie van Defensie heeft zij ook de mogelijkheid om zelf aangepaste regelgeving te maken. "Dit heeft onder andere te maken met het vervoer, opslag, gebruik en voorhanden hebben van (vuur)wapens en munitie. Het legale bezit van Defensie en haar medewerkers (militairen en burgers) moet echter wel gecontroleerd kunnen worden. Omdat de kennis van het legale bezit van militaire vuurwapens bij de politie minder of helemaal niet aanwezig is, werd de KMar hiermee belast. Immers, de politie is niet bekend met de vele administratieve instructies, voorschriften en bepalingen die Defensie zelf heeft opgesteld."

Defensie gebruikt vele soorten vuurwapens tijdens de operationele inzet in binnen- en buitenland. "Indien er geweld wordt gebruikt, wordt dit altijd getoetst op rechtmatigheid door de Hulpofficier van Justitie van de KMar en wij hebben hierin een ondersteunende en adviserende rol. Voor het vervoer van munitie is een

rol weggelegd voor het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen."

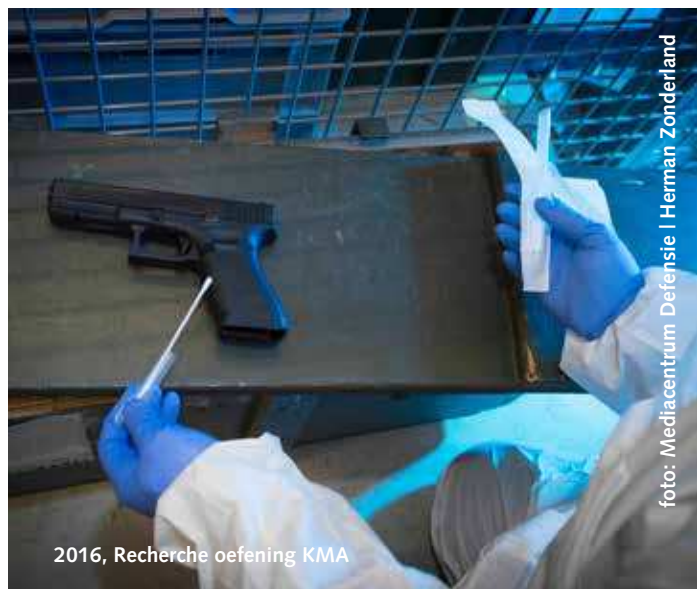
Indien er onrechtmatig vuurwapengebruik bij Defensie plaatsvindt bijvoorbeeld een ongewild schot maar ook bij vermissing van (vuur)wapens, stelt de KMar altijd een onderzoek in. In dergelijke gevallen zal/kan door de specialisten van bureau WME/CBRN operationele en tactische ondersteuning worden gegeven.

Wat kan WME/CBRN betekenen?

(1) Optreden als materiedeskundige op het gebied van de Wet Wapens en Munitie binnen de KMar en coördineren en verrichten van rechesteen bij onderzoeken in relatie tot wapens, munitie en explosieven. (2) Coördineren en ondersteunen op het gebied van explosievenverkenning voor de internationale en militaire politietaken, en grenspolitietaken. (3) Optreden als CBRN-materiedeskundige.

Om dit te bereiken worden werkzaamheden uitgevoerd zoals:

- Wapenkeuringen bij verzamelverlofhouders;
- 'Determinatie' van wapens (herkennen en beschrijven) coördineren;
- Informatie verstrekken over vuurwapen- en munitiezaken;
- Ondersteunen van brigades bij hun toezichthoudende taak op het gebied van wapens en munitie;
- Coördineren van vernietiging en afvoer van wapens via het Keten Beslaghuis;
- Adviseren en ondersteunen van Teamleider Explosievenverkenning (TEV), explosievenverkenner en hondengeleiders.

2016, Recherche oefening KMA

foto: Mediacentrum Defensie | Bart Nijs

2014, Vught, CBRN-oefening

Ontwikkelingen

Bijblijven met technologische ontwikkelingen, dat is een van de uitdagingen waarvoor het uit vier man bestaande bureau WME/CBRN zich dagelijks gesteld ziet. "We zitten veel in het land, bezoeken de brigades en vertellen waar en hoe we hen kunnen adviseren, faciliteren en ondersteunen. Als ze vragen hebben, moeten ze weten wie ze kunnen bellen!"

WME/CBRN houdt ook de vinger aan de pols rond de laatste nieuwtjes op hun werkgebied. "We hebben veelvuldig contact met onze ketenpartners, zoals het Nederlands Forensisch Instituut, het Defensie Expertise Centrum Counter Improvised Explosive Devices, en het Nationaal Trainingscentrum CBRN in Vught. Het reeds langer draaiende Bom Data Systeem, dat je kunt raadplegen na een plofkrak of bij aantreffen van een handgranaat, wordt binnenkort uitgebreid met een app. Hoef je niet eerst terug naar je bureau om de computer te raadplegen, maar doe je dat 'on the spot'. Zowel voor de veiligheid van de collega op de werkvloer als voor de veiligheid van de samenleving wel zo fijn."

Adjutant John en luitenant Pieter zijn specialisten op het gebied van de Wet Wapens en Munitie (WWM). Zij ondersteunen rechercheonderzoeken en helpen bij het classificeren van vuurwapens. "Het meeste werk ligt daarvoor op de luchthavens Schiphol en Eindhoven. Collega's worden erbij gehaald als in iemands bagage een wapen wordt aangetroffen. Dan willen ze toch graag weten om wat voor (vreemd) wapen het gaat. Wij adviseren met onze uitgebreide theoretische kennis en expertise, en treden dus op als vraagbaak voor zowel de forensische opsporing als voor brigades", aldus Willie.

Correcte en snelle informatievoorziening zijn letterlijk van levensbelang als het gaat om de melding van een mogelijk explosief. Luitenant Fons is het aanspreekpunt voor de TEV en de daaronder vallende verkenner en speurhondengeleiders. Welke info heeft de TEV nodig en hoe kan hij die het best communiceren naar zijn mensen? Wat is de rol van de meldkamer daarin? Over die procedures en de juiste protocollen worden brigadecommandanten geïnformeerd.

Een belangrijke ontwikkeling is dat de KMar in het bijzonder en Defensie in het algemeen, met de EOD en de Nationale Politie een verdere samenwerking tot stand gaan brengen met het doel actuele informatie te vergaren en te delen. Het uiteindelijke doel is de operatiën van de juiste informatie te voorzien hetgeen essentieel is voor de Teamleider CBRN-E Veiligheid.

CBRN – luitenant Fons is daarvoor ook het aanspreekpunt – komt steeds nadrukkelijker op de kaart te staan. De dreiging wordt steeds reëler, de waarschuwingen van de Nationale Coördinator Terrorisme en Veiligheid steeds nadrukkelijker. Binnen de KMar vindt momenteel een inhaalslag plaats op de awareness en kennis rond CBRN. "Procedures bij CBRN-incidenten worden momenteel aangescherpt en geactualiseerd. We zijn bezig met de ontwikkeling van een e-learning module, zodat direct betrokkenen de laatste ontwikkelingen zelf kunnen volgen. Ook wordt gedacht aan de lancering van een specifieke app, zodat de informatie altijd op de werkvloer voor belanghebbende eenheden paraat is. Daarnaast staan er projecten in de steigers om gasmaskers en speciale beschermende kleding te vervangen."

Update opleidingen

Om beter aan te sluiten bij de realiteit

van nu, heeft NPA haar WWM-opleidingen vorig jaar herschreven. Die worden op twee niveaus aangeboden, een derde is in ontwikkeling. Bij het herschrijven is ook WME/CBRN KMar betrokken.

Niveau 1: Herkennen en Beschrijven

Wapens en Munitie. Na het behalen van het diploma zijn functionarissen van een dienstgroep in staat wapens te categoriseren en gecertificeerd om proces-verbaal op te maken voor slag-, steek- en stootwapens, CS-/pepperspray en imitatiewapens.

Niveau 2a: Optreden bij handel, gebruik en bezit van illegale (vuur)wapens. Na de opleiding bestemd voor de meer ervaren functionaris die gaat werken bij een BWME of tactisch rechercheteam belast met WWM-onderzoeken, is deze in staat technisch en/of tactisch onderzoek te doen aan (vuur)wapens en munitie, hiervoor proces-verbaal op te maken en vuurwapens forensisch veilig te stellen.

Niveau 2b: Forensisch veiligstellen van vuurwapens. Dit betreft een losse module binnen de eigen politie-eenheid die zelf kan bepalen welke functionarissen met het veiligstellen worden belast. Er worden eigen trainers gebruikt. De KMar heeft twee opgeleide trainers maar onderzoekt nog hoe daar binnen de organisatie mee om te gaan.

De opleiding **Vuurwapen+** (niveau 3) is in ontwikkeling en kan gezien gaan worden als de 'hogere school vuurwapens'. Mede door de toename van extreem wapengeweld in Nederland, moet deze opleiding gaan voorzien in de behoefte naar diepgaande technische, tactische en juridische kennis van wapens, munitie en explosieven. Deze opleiding, die hopelijk in 2021 van start gaat, wordt alleen toegankelijk voor functionarissen met ruime WME-ervaring.

De marechaussee kan zich zeer gelukkig prijzen met de specialisten op dit bijzondere vakgebied. Ook de maatschappij heeft er veel belang bij; zo wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het nog veiliger maken van Nederland. Willie hoopt op 1 april 2023 na veertig jaar zijn loopbaan af te sluiten. Hij heeft afgelopen decennia gewerkt in de militaire politiezorg, waarvan circa vijftien jaar bij de recherche (uiteindelijk als teamleider TGO) en enkele jaren binnen de Intelligence-unit. Naast plaatsingen bij diverse brigades en operationele eenheden, is hij uitgezonden geweest naar Cyprus, Oekraïne en Caraïbisch gebied.

Bronnen:

KMarMagazine en Infographic WME/CRBN.

'Parlementair oordeel over de 1e Divisie Koninklijke Marechaussee (1940)'

De twee ontmoetingsdagen van de 'Stichting Vrienden van het Museum der Koninklijke Marechaussee' konden in dit coronajaar niet doorgaan. Dat betekende ook geen presentatie van de nieuwe 'Brochure nr. 55', geschreven door generaal-majoor b.d. Kees Neisingh met de titel 'Parlementair oordeel over de 1e Divisie Koninklijke Marechaussee (1940)'. Marechaussee Contact wil het verschijnen van deze brochure echter niet zomaar voorbij laten gaan.

De voorzijde van de brochure – weer belangeloos gemaakt door Frans Ouwerkerk – geeft treffend weer waar het over gaat: de beschuldigingen dat terugtrekkende Nederlandse militairen in mei 1940 op de lange tocht door Frankrijk op weg naar Engeland te voet moesten gaan, terwijl het personeel van de Koninklijke Marechaussee diezelfde route comfortabel aflegde met gevorderde voertuigen en hun vluchtende militaire collega's daarin geen plaats wilde geven.

In oktober 2017 presenteerde Kees Neisingh 'Brochure nr. 50' over het optreden van de marechaussee in mei 1940: 'De klewang gescherpt'. Daar stipt hij ook de vraag aan hoe het personeel van de KMar in die meidagen de abrupte omslag naar een militaire organisatie had beleefd en of de KMar wel een militaire organisatie bleek te zijn. Die vraag kon hij positief beantwoorden: de KMar heeft in die turbulente meidagen de verstrekte opdrachten grotendeels naar behoren uitgevoerd.

Maar wilden de marechaussees (daarna niet meevechten? Bij zijn presentatie hield de oud-bevelhebber een voordracht met als titel: 'Terechte kritiek op de 1e Divisie Koninklijke Marechaussee?'. Tijdens zijn naspeuringen voor zijn brochure stuitte hij op een website waarin gesproken werd over de "vlucht van marechaussee en politietroepen". Het vertrek van de toenmalige 1e Divisie vanuit Brabant via Frankrijk naar Engeland onder leiding van de divisiecommandant, majoor jhr. Den Beer Poortugaal, was een opgedragen tocht, een dienstopdracht derhalve.

Dat deze opdracht door anderen wordt uitgelegd als 'vlucht' doet pijn. Dit verhaal wordt nog pijnlijker als blijkt dat de 'Parlementaire Enquêtecommissie Regeringsbeleid 1940-1945' in een van haar rapporten over het functioneren van de regering in de oorlogsjaren twee harde conclusies trekt over diezelfde tocht naar Engeland. De eerste conclusie luidt dat het terugtrekkende marechaussee-personeel onderweg weigerde Nederlandse militairen mee te laten liften in de voertuigen. De andere conclusie is dat het marechausseepersoneel in Engeland weigerde zich te schikken in de rol van infanterist en dus ook niet wilde meevechten. Het betreffende (deel)rapport verscheen in 1956 en gelijk stortte de pers zich op deze negatieve conclusies over de Koninklijke Marechaussee. Deze conclusies werden later ook overgenomen in het standaardwerk van dr. L. de Jong 'Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog'. Hetzelfde verhaal blijft in latere publicaties en krantenartikelen terugkeren waarbij het steeds meer verhalen worden 'van horen zeggen', die ook nog eens onnauwkeuriger worden.

De auteur heeft tijdens zijn studie voor zijn eerste brochure veel informatie verzameld over de werkwijze van de eerder genoemde parlementaire enquêtecommissie waarbij hij steeds meer kanttekeningen en vraagtekens kon zetten over hoe de bevindingen van die commissie nu eigenlijk tot stand zijn gekomen. Die bevindingen zijn nu op schrift gesteld in deze nieuwe brochure die als een vervolg of zelfs een verdieping van de eerdere brochure kan worden beschouwd.

Betrouwbaarheid rapportage?

Hoe betrouwbaar is de rapportage van de Parlementaire Enquêtecommissie Regeringsbeleid 1940-1945? De verhooren en rapportages door de commissie vonden plaats tussen 1947 en 1956. De acht deelrapporten van dit omvangrijke onderzoek zijn zó gedegen opgezet dat iedereen bijna blindelings op de conclusies kan blindvaren en dat is ook precies wat door anderen even blindelings is

overgenomen. Over de 1e Divisie KMar blijven dezelfde verhalen maar terugkeren in latere publicaties: "De Marechaussee verhuisde model naar Engeland met de damborden en archieven in de auto's terwijl de soldaten moesten lopen" en "de Marechaussee wilde niet meevechten."

Neisingh heeft zich verdiept in de gehanteerde werkwijzen en vooral in de getuigen die gehoord werden. Al snel wordt duidelijk dat veel van de getuigenverklaringen zijn gebaseerd op 'van horen zeggen'. Zo is er een jurist die rechtstreeks met een marinedetachement vanuit Nederland naar Engeland is overgestoken maar doet voorkomen of hij de tocht van het marechausseedetachement door Frankrijk zelf heeft gezien. Een andere getuige die wél eerlijk is over zijn verhaal uit 'tweede hand' wordt door de commissie zodanig geciteerd dat het lijkt om feiten te gaan 'uit eigen wetenschap'.

Er zijn nog meer kritische kanttekeningen te plaatsen bij de werkwijze van de commissie en dat doet Neisingh gedegen, zoals over het onvermeld laten van de dienstopdracht die ten grondslag lag aan het in organiek verband en met grote haast dóórtrekken van de marechausseedivisie naar de zeehaven. Het voert te ver om dit hier in detail te verhalen. Wie geïnteresseerd is in dit fraaie staaltje speurwerk van Kees Neisingh kan ik deze brochure van harte aanbevelen. Zijn eindconclusie: "De diskwalificatie van commandant en personeel blijkt bij nader onderzoek ongefundeerd. De 1e Divisie Koninklijke Marechaussee had een beter oordeel verdiend."

De brochure is te koop voor € 1,- in de winkel van het Marechausseemuseum of te bestellen – vermeerderd met verzendkosten – op www.vrienden.stichtingmuseumkmar.nl.

Het Marechausseemuseum, museum zonder grenzen

foto's: Marechausseemuseum

Het Marechausseemuseum in Buren bevindt zich al een tijdje middenin een vernieuwingsslag. Vaste bezoekers weten dit natuurlijk al; zij hebben de tentoonstellingen op de begane grond gezien die voorjaar 2019 zijn geopend, of hebben gemerkt dat er de afgelopen weken hard getimmerd werd aan de drie nieuwe presentaties die eind deze maand geopend worden. Middels een wisseltentoonstelling wordt steeds een relevant en interessant onderwerp belicht. We hebben daarbij niet gekozen voor een chronologische volgorde van de geschiedenis; nieuwe tentoonstellingen en activiteiten maken een herhaalbezoek immers aantrekkelijk. | Door: Heleen Bronder

In aanvulling op de tentoonstellingen 'Ik beloof trouw', over de mensen achter de marechaussee en hun motivatie voor een loopbaan bij de Koninklijke Marechaussee, en 'Dossier Oss', over de roerige periode aan het begin van de vorige eeuw toen Oss en omgeving geteisterd werden door een bende dieven en op-roerkraaiers, gaat dit najaar een geheel vernieuwde vleugel open, waarin twee tentoonstellingen en een gedenkruijnte het licht zullen zien.

Marechaussees van Oranje

Tijdens het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog telt de Koninklijke Marechaussee ruim 1200 man beroepspersoneel. Een kwart van hen ontkomt in de meidagen van 1940 naar Engeland. Vooral jonge marechaussees gaan op zoek naar meer directe actie. Zo komen er marechaussees terecht bij de Royal Air Force en bij de commando's, terwijl een enkeling zelfs tot geheim agent wordt opgeleid. Anderen verrichten een typische marechausseetaak binnen de Prinses Irene Brigade. Zij bewaken de leden van de koninklijke familie in ballingschap. De in Nederland gebleven marechaussees staan voor een dilemma: werken onder de bezetter of opstappen? In de tentoonstelling 'Marechaussees van Oranje' schenken we aandacht aan de individuele keuzes van marechaussees in oorlogstijd,

onder andere aan de hand van een viertal personages.

De Nederlandse krijgsmacht is door de Duitsers opgeheven, behalve de Marechaussee. Dit onderdeel verliest het predicaat Koninklijk, wordt een civiele politieorganisatie en sterk uitgebreid met onder andere oud-militairen. Veel marechaussees werken door, in het begin nog onder Nederlandse officieren, maar al snel nemen het Duitse bestuur en de Duitse SS-

en politieorganisatie de Marechaussee over. Dit plaatst velen voor een dilemma: doorwerken, tegen de belangen van de Nederlandse bevolking in, of onderduiken, met zeer waarschijnlijk gevolgen voor eigen gezin en leven. De tentoonstelling laat beide kanten zien, zodat de bezoeker zelf een oordeel kan vellen.

Zij aan zij

Sinds veertig jaar is het vrouwen toegestaan in operationele dienst voor de Ko-

De vorig jaar geopende tentoonstelling 'Ik beloof trouw'

ninklijke Marechaussee te werken. Dat dit niet vanzelf ging is te zien in de tentoonstelling 'Zij aan zij', waarin aandacht wordt besteed aan de hobbels die deze eerste vrouwen moesten nemen, bijvoorbeeld op het gebied van kleding. Maar ook aandacht voor de huidige situatie, onder andere in een interview met Christiane Vermüë, de huidige chef kabinet staf Koninklijke Marechaussee. De tentoonstelling bestaat uit foto's uit de afgelopen veertig jaar, interviews met een van de eerste vrouwelijke marechaussees en met de chef kabinet en een presentatie van vrouwenuniformen. De Koninklijke Marechaussee werkt, net als de rest van de krijgsmacht, aan een representatieve afspiegeling van de maatschappij. Dit uit zich in de toenemende diversiteit van het krijgsmachtdeel.

Memento Mori, gedenk te sterven

Een derde ruimte die eind deze maand opent, is een bezinningsruimte. Hierin wordt op gepaste wijze het Gulden Boek tentoongesteld. De bezoeker kan in deze ruimte stilstaan bij de ultieme offers die gebracht worden door hen die kiezen voor een leven in dienst van het vaderland, voor onze vrede en veiligheid. Een mooie aanvulling op de vernieuwde begane grond.

Nieuwe kleuren

Ook de huisstijl van het museum heeft een metamorfose ondergaan; in het

museum is een frisse bewegwijzering aangebracht in de nieuwe huisstijlkleur oranje. Ook de website is vernieuwd. De oude website ging vooral uit van gebruik op tablets, terwijl tegenwoordig een groot deel van de bezoekers de website raadpleegt via de mobiele telefoon. Dit vereist een andere manier van presenteren, meer gericht op beeld en praktische (bezoek)informatie. Op korte termijn zal de website ook vertaald worden naar het Engels, om in de behoefte van een groeiende groep bezoekers uit het buitenland te voorzien.

Vanwege de coronacrisis is besloten versneld over te gaan tot online kaartverkoop. Het museum ging begin juni, na een sluiting van ruim tweeënhalve maand, weer open voor publiek. Het gebouw is echter zo ingedeeld dat er slechts 24 bezoekers tegelijk ontvangen kunnen worden. De eerste weken werd dan ook gebruikgemaakt van een reserveringssysteem, dat voorkomt dat men voor niets afreist naar Buren. Op dit moment is reserveren vooralsnog niet meer nodig, maar de online ticketverkoop voorziet in een behoefte en wordt dan ook gehandhaafd. Tijdens de zomervakantie werd het museum heel goed bezocht, zo zagen we in juli een stijging van zestig procent ten opzichte van de zomer van 2019.

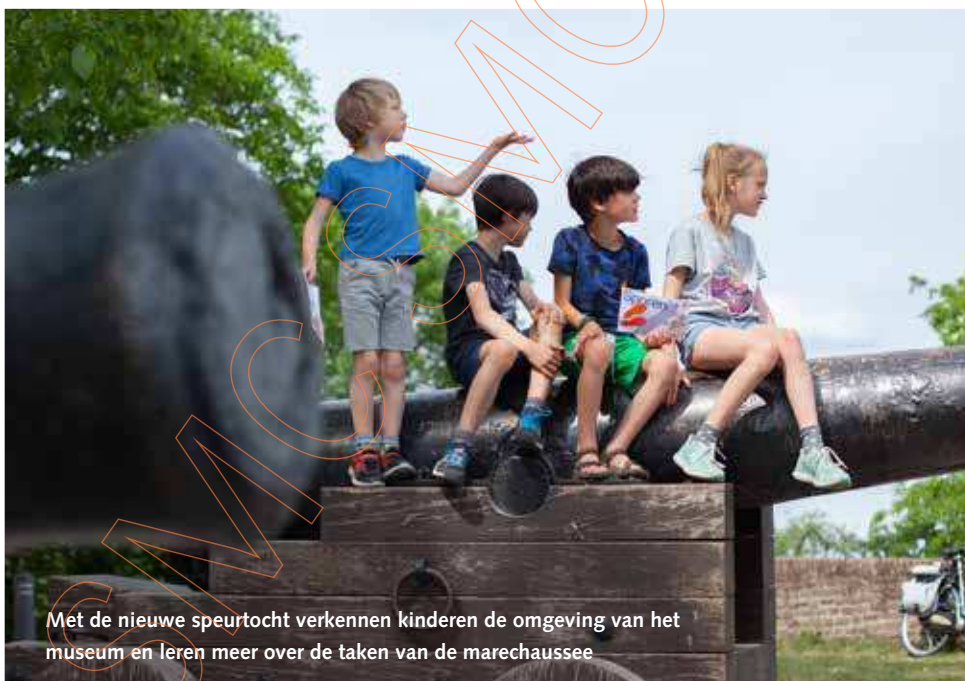
Coronamaatregelen

Het museum is weer vrij te bezoeken en gelukkig maken veel mensen daar gebruik van. Wel is de programmering aangepast. Grote evenementen, zaalverhuur en groepsbezoeken zijn helaas nog niet mogelijk. Wel kan in kleiner gezelschap het M-lab gereserveerd worden voor zelfstandige educatieve activiteiten, zoals het sporenspeel waarbij kinderen alles leren over vingerafdrukken. En ook de 'Militair vertelt-middagen', waar een actief dienende marechaussee of andere militair vertelt over zijn of haar werkzaamheden en vragen van het publiek beantwoordt, kunnen doorgaan. Wel moet voor iedere activiteit van tevoren gereserveerd worden. Ook is er een nieuwe speurtocht uitgezet die kinderen en hun ouders rondom het museum kennis laat maken met de omgeving en met een aantal taken van de marechaussee. Op die manier is het aantal bezoekers in het museum goed te reguleren.

Het museum zelf is volledig coronaproof gemaakt: we hanteren een looproute in één richting, hebben overal aangegeven hoeveel personen er tegelijk in een ruimte mogen en er staan op strategische plekken dispensers met handgel. Het museumcafé is tot nader order gesloten; deze ruimte is zodanig in het gebouw geïmponeerd dat eenrichtingverkeer niet mogelijk is.

Toekomst

Met het openen van de drie nieuwe presentaties op de begane grond is de vernieuwing nog niet ten einde. In 2021 wordt begonnen met de herinrichting van de eerste etage, waar het verhaal van de huidige Koninklijke Marechaussee en alle operationele taken in een modern jasje gestoken zullen worden. De ruimtes voor groepsonvangst worden uitgebreid, zodat er meer schoolklassen kunnen deelnemen aan het educatieve programma. Er komt een multifunctionele film- studiozaal en ook het museumcafé wordt opnieuw ingericht. In 2022 is het Marechausseemuseum volledig vernieuwd en klaar om het 50-jarig bestaan in het stadje Buren met alle bezoekers te vieren. Nieuwsgierig naar de vorderingen? Kom vooral langs!

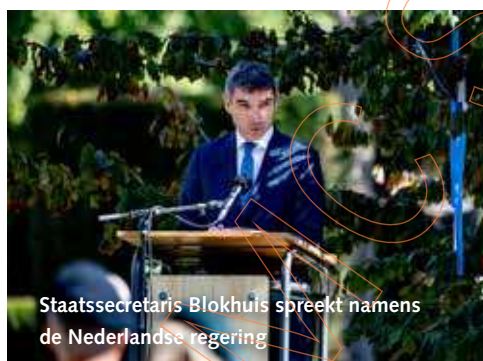
Met de nieuwe speurtocht verkennen kinderen de omgeving van het museum en leren meer over de taken van de marechaussee

Nationale Indië Herdenking Roermond

foto: s. Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962

Tweede militaire cortège met links LTADM Bauer

Staatssecretaris Blokhuys spreekt namens de Nederlandse regering

I Door: Frans Meijer

De Nationale Herdenking bij het Indië-monument in Roermond op 5 september 2020 was dit jaar de zoveelste gebeurtenis waarbij het aantal genodigden tot een minimum beperkt bleef. Slechts een achttiental autoriteiten konden – zij het op een afstand van anderhalve meter van elkaar – plaatsen bij het Verbindend Monument in het Hattem Park. Maar de regionale tv-zender 1Limburg verzorgde een rechtstreekse uitzending van de herdenking die vanaf 13.45 uur in de Nederlandse huiskamers was te zien.

De eerste beelden lieten zien dat de Stichting Nationaal Indië-monument 1945-1962 van deze 33e editie van de Nationale Indië Herdenking Roermond – ondanks alle beperkingen – een waardevolle bijeenkomst had weten te realiseren. Uw MC-redacteur doet verslag.

Om klokslag 14.00 uur arriveren de civiele en militaire cortèges in het Hattem Park en brengen de groet of buigen het hoofd. Met vier ereroffels wor-

den de Commandant der Strijdkrachten, luitenant-admiraal Rob Bauer, en de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Paul Blokhuys, welkom geheten. Schout-bij-nacht Ludger Brummelaar, chef van het Militaire Huis, vertegenwoordigt tevens koning Willem-Alexander. Diverse sprekers gaan op gepaste wijze in op ons verblijf in Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea en op 2600 gevallen in de periode 1945-1962, alsmede op de 200 militaire doden tijdens vredesoperaties. Voor hen is een apart monument aan het Nationaal Indië-monument toegevoegd. De muzikale begeleiding komt van het ensemble van het Orkest Koninklijke Luchtmacht.

'Kippenvelmoment – Jaap'

Na het openingsgebed door aalmoezenier Sanneke Brouwers, betreedt staatssecretaris Blokhuys het sprekersgestoelte. Hij vertegenwoordigt de regering. In zijn speech is een prominente rol weggelegd voor de 92-jarige Indiëveteraan (en SMC'er) Jaap Tuin-

der. Kennelijk onder de indruk van wat Jaap heeft verteld bij 'Verhalen van Veteranen' van het Veteraneninstituut. Daar kreeg het verhaal van Jaap de titel 'Kippenvelmoment – Jaap'.

Jaap deed dienst op de MP-post Palembang op Zuid-Sumatra en vertelt in zijn verhaal over een zelfdoding en een bezoek aan een prostituee van de militairen die zojuist hun 'Lieve Jan'-brief van thuis hadden gelezen waarin het einde van hun relatie werd aangekondigd.

Blokhuys gaat volledig in op de beleving van Jaap maar refereerde in meerdere opzichten aan deze verhalen, aangevuld met anekdotes uit diens interview met tekstschrijfster Martine Boelsma.

Na zijn woorden legt de staatssecretaris de eerste krans bij het Verbindend Monument. Alle kransen – ruim honderd stuks – hangen al op hun plek, alleen de linten moeten nog worden uitgerold. De oud-commandant Landstrijdkrachten, luitenant-generaal b.d. Mart de Kruif staat de presentator van 1Limburg bij.

Missing man

Na het Signaal Taptoe, gevolgd door het Wilhelmus en het in top hijsen van de Nederlandse vlag, komen vier F16's in 'finger-four formation' aanvliegen. Aangekomen boven de herdenkingsplaats schiet er één recht omhoog de hemel in, terwijl de andere drie de route laag boven de grond blijven volgen. Ook dat is een kippenvelmoment. Daarna leest een zestal scholieren van basisschool 'Leeve' uit Roermond een toepasselijk gedicht voor en helpt bij de negen kransleggingen (uitrollen van linten) door de diverse autoriteiten. Tot slot zingt Suzan Seegers – begeleid op de piano door Peter Mennen – 'Zolang de liefde maar blijft winnen'. Luitenant-generaal b.d. Mart de Kruif sluit de herdenking af met het noemen van de divisies, regimenten en hedendaagse eenheden/instellingen van de meer dan honderd kransen die bij het monument zijn gelegd, waaronder ook die van SMC.

Het 'Kippenvelmoment – Jaap' is te lezen via <https://www.veteraneninstituut.nl/verhalen-van-veteranen/kippenvelmoment-jaap/> of scan de QR-code.

Marechausseeveteranen in het zonnetje

Vanwege de coronarestricties kon ook de Veteranendag Koninklijke Marechaussee op 2 oktober j.l. geen door- gang vinden. Daarom viel er op die datum bij alle KMar-veteranen een brief op de deurmat met een persoonlijk woord en een presentje namens CKMar. Daarnaast werd er – op voor- stel van het Orkest Koninklijke Mare- chaussee en met steun van de Project- groep Veteranendag KMar – door Mediacentrum Defensie een videoclip over veteranen geproduceerd. De vi- deoclip gaat over missies waaraan de KMar heeft deelgenomen en kwam als volgt tot stand.

Op 31 augustus strijkt de productielei- der Ronald van het Mediacentrum met z'n crew – sergeanten-majoor der Koninklijke Marine Jord en Christiaan, en geluidsman Jimmy – neer op het OTCKMar in Apeldoorn. Majoor Mar- cel, Senior Evenementen Staf CKMar en voorzitter van de Projectgroep Vetera- nendag KMar, vervangt regisseur Ludo. Als opnamelocatie is gekozen voor de generaalswoning op de Koning Willem III-kazerne. Daar wordt de benedenver- dieping tot studio getransformeerd.

De opname bestaat uit zes interview- blokken van elk drie kwartier. Achter- eenvolgens nemen Abdel, Remco,

Marcelle, Frans, Ellen en Guus plaats onder de opnamelampen. Frans en Ellen zijn post-actieve veteranen, de andere vier zijn nog in dienst. Aan de hand van de door hen meegebrachte foto's vertellen zij over hun functie(s) tijdens hun missie(s), over de levensbe- dreigende of andere moeilijke situaties waarin ze terecht zijn gekomen. Over hun verhouding met de andere deelne- mers aan de missies en die met de

burgerbevolking, maar ook over de verrassingen die hen tijdens de missie(s) ten deel viel.

Met muziek van het Orkest Koninklijke Marechaussee op de achtergrond, de verhalen en foto's van de geïnterviewde veteranen, is het een van veertien mi- nuten videoclip geworden die het bekij- ken meer dan waard is. Dat kan via internet en via het intranet van de KMar of scan de QR-code.

Koninklijke Marechaussee

Beste veteraan,

Traditiegetrouw is onze Veteranendag een dag waarop we elkaar ontmoeten en ik u, namens vele anderen, mijn waardering overbreng. Het is ook de dag waarop we collega's herdenken.

Elkaar ontmoeten, kunnen we dit jaar niet. Waarden en herdenken wél. Herdenken doen we met een beperkt aantal genodigden, traditioneel bij het monument voor de Koning Willem III kazerne. Zo zorgen we er ook dit jaar voor dat de herinnering voortleeft aan hen die omkwamen tijdens hun missie.

De waardering en erkenning voor veteranen groeit. Ervaart u dat ook? Er lijkt een meer collectieve erkenning, waardering en trots te ontstaan. Dat is mooi om te zien en dat is ook wat u verdient. Dit jaar is een bijzonder jaar omdat we 75 jaar vrijheid vieren. Aan die vrijheid, aan vrede en aan veiligheid leverde u, waar dan ook in de wereld, een bijdrage. Het maakt mij trots dat u - als het erop aankomt - heeft gedaan wat nodig was voor vrijheid. Dank u wel daarvoor!

Ik had u dit jaar graag weer ontmoet, de hand geschud en uw verhalen gehoord. Die hand kan ik u niet geven, verhalen wel. Via de QR code op deze kaart kunt u een film bekijken. Daarin vertellen veteranen van verschillende leeftijden over hun missie, aangevuld met beelden van de missies waar (oud)collega's aan hebben deelgenomen. En terwijl u kijkt, kunt u genieten van het bijgevoegde presentje. Ik dank u nogmaals voor uw inzet in dienst van vrijheid, vrede en veiligheid, nu en in het verleden!

Generaal-majoor drs. Vincent Egbers
Plaatsvervangend commandant Koninklijke Marechaussee
Veteranenambassadeur

75 JAAR
VR/VREIJD

Koninklijke onderscheiding voor kolonel b.d. Roland van der Heijden

I Door: Frans Meijer

In het augustusnummer van Marechaussee Contact deden we verslag van de uitreiking van de Koninklijke onderscheidingen aan SMC'ers Piet van Sprang en Christ van Eekelen op respectievelijk 2 en 3 juli j.l. Een kleine zes weken later, op 14 september, kreeg kolonel b.d. Roland van der Heijden de versierselen opgespeld. Plaats van handeling: de Heerlijkheid Mariënwaerd in Beesd.

Burgemeester Servaas Stoop van de gemeente West-Betuwe zou hem de onderscheiding reeds in april 2020 tijdens de vrijwilligersbijeenkomst van de Stichting Nationale Rode Kruis Bloesemtocht, waarvan Roland bestuurslid logistiek en vicevoorzitter is, hebben uitgereikt. Die bijeenkomst ging vanwege corona niet door, terwijl ook de Bloesemtocht niet kon worden gelopen.

Op maandag 14 september 'is de kust veilig' en komt het bestuur van de stichting bij elkaar in de Heerlijkheid Mariënwaerd in Beesd om te evalueren en te praten over de 28e Bloesemtocht in april 2021. Ook gastheer baron Frans van Verschuier en burgemeester Servaas Stoop zijn aanwezig. Wat Roland dan nog niet weet, is dat het niet de bijeenkomst is die hij verwacht; uit het niets komen de gezinsleden van Roland de zaal binnen. En namens CKMar is daar ook brigadegeneraal Laurent Hendrickx. Wanneer de burgemeester dan snel zijn ambtsketen omdoet en zich tot de verbouwereerde Roland richt met een klinkende speech, is de verrassing compleet.

De burgemeester memoreert de verdiensten van Roland: "Van 1978 tot

Roland van der Heijden en burgemeester Servaas Stoop

foto: Gianni van der Poel

1988 bent u werkzaam geweest bij de Koninklijke Marine en van 1988 tot 2015 bij de Koninklijke Marechaussee. In de periode bij de marechaussee bent u tweemaal op uitzending geweest: in 1989 naar Namibië voor de United Nations Transition Assistance Group (UNTAG) en in 1995 voor de United Nations Protection Force (UNPROFOR) naar voormalig Joegoslavië. Van 2014 tot 2016 bent u werkzaam geweest bij het Marechausseemuseum in Buren, eerst als vrijwilliger, later als directeur." Vervolgens gaat burgemeester Stoop in op de taken die Roland sedert 2004 bij de Nationale Rode Kruis Bloesemtocht vervult, in het bijzonder het structureren en professionaliseren van de logistiek, materieelvoorzieningen en cateringactiviteiten. Ook zijn optreden als marsleider in 2014 passeert de revue. Zijn bestuurslidmaatschap van basisschool De Morgenster (1995-2000), zijn deelname in de sollicitatiecommissie en zijn bemoeienis bij de uitbreiding van het schoolge-

bouw worden door de burgemeester aangestipt en maken de opsomming van activiteiten compleet. Stoop sluit af met: "U kunt worden gekwalificeerd als iemand die zich geruime tijd ten bate van de samenleving heeft ingespannen of anderen heeft gestimuleerd. Op basis hiervan heeft Zijne Majesteit de Koning u bij koninklijk besluit van 6 maart 2020 benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau."

En dan dient het 'moment suprême' zich aan. Echtgenote Mieke van der Heijden krijgt de versierselen aangereikt en speldt deze op de linkerborst van haar man. Hierna overhandigt de burgemeester nog een mooi boeket bloemen en eindigt de uitreiking op 'Mariënwaerd' met een fotosessie en een hapje en drankje.

De Stichting Marechaussee Contact feliciteert Roland van harte met zijn onderscheiding!

Algemene Ledenvergadering RvMC

Als gevolg van de huidige buitengewone omstandigheden zijn alle bijeenkomsten van SMC in 2020 afgelast. Om die reden heeft het bestuur RvMC op 17 september 2020 unaniem besloten zowel de Algemene Ledenvergadering als de bijeenkomst van de kascontrolecommissie in 2020 niet te laten plaatsvinden. Het bestuur realiseert zich dat e.e.a. strijdig is met het gestelde in artikel 13 van de Statuten RvMC. Indien u zich niet met het besluit van het bestuur kunt verenigen, kunt u bezwaar maken tegen dit besluit. Doe dit bij voorkeur schriftelijk. Stuur daartoe een e-mail naar: reuniecommissie@marechausseecontact.nl

Voorinschrijving boek 'Het Wapen der Koninklijke Marechaussee te paard in Meppel'

In MC 2020-2 werd aangekondigd dat de Stichting Oud Meppel een boek over de Koninklijke Marechaussee in Meppel wil uitbrengen.

SMC'er Rien Smit heeft inmiddels zijn onderzoek naar de historie (1891-1943) van het marechausseekorps in Meppel afgesloten. Hij heeft maar liefst 170 namen van personen in de archieven teruggevonden die als marechaussee met deze stad verbonden waren. Zijn boek geeft een mooi en volledig beeld van de geschiedenis van het oudste Nederlandse politiekorps in deze stad en omliggende dorpen.

Het boek wordt uitgebracht als hardcover en omvat 136 ingebonden pagina's (formaat 24 x 24 cm). Het

binnenwerk is gedeeltelijk in kleur uitgevoerd met een vrijwel compleet overzicht vanaf de oprichting op 27 februari 1891 tot en met 1 maart 1943. De Stichting Oud Meppel zal het boek medio november 2020 uitbrengen.

Belangstellenden kunnen zich inschrijven en zo een exemplaar aanschaffen tegen een gereduceerde prijs (€ 5,- korting) in plaats van de standaardprijs van € 22,50 (exclusief verzendkosten). SMC'ers kunnen inschrijven tot uiterlijk 9 november bij de Stichting Oud Meppel via e-mailadres info@oudmeppel.nl of bij de stichting aan de Sluisgracht 21/22, 7041 BW Meppel. Wél vermelden: 'SMC - boek KMar', want de reguliere voorinschrijving eindigt al eerder.

Het boek is nadien af te halen bij (en tijdens openingstijden van) het Historisch Centrum Meppel aan de Sluisgracht te Meppel of zal op verzoek worden toegezonden. Medio november is het ook te koop bij de lokale boekhandel.

Vacature redacteur Marechaussee Contact

Een van onze redacteurs heeft aangegeven zijn redactionele activiteiten voor Marechaussee Contact te beëindigen. Daarom zijn wij op zoek naar een enthousiaste nieuwe collega die een klein deel van zijn/haar vrije tijd wil gaan vullen met redactionele werkzaamheden voor Marechaussee Contact.

Het redactieteam bestaat op dit moment uit vijf enthousiaste vrijwilligers – drie redacteurs, een coördinator/eindredacteur en een eindredacteur – waarvan vier met een KMar- en KL-achtergrond en een met een redactionele achtergrond.

Als redacteur van Marechaussee Contact ben je niet aan één rubriek gebonden maar de focus zal liggen op de rubrieken 'Beroeps' en 'Uitgelicht'. In de rubriek Beroeps vertellen (oud-)marechaussees over hun carrière bij de KMar, hoe die is verlopen en hoe het hen daarna is vergaan. In de rubriek Uitgelicht worden onderwerpen die de huidige KMar-organisatie betreffen voor het voetlicht gebracht. Je draagt – zo nodig in overleg met het team – onderwerpen aan voor deze rubrieken en legt contact met

eventueel te interviewen (oud-)marechaussees. Alle conceptartikelen die door de redacteurs worden aangeleverd, worden door de eindredactie gecontroleerd op tekst en met opmaakinstructies gereed gemaakt voor de vormgever.

De voorkeur gaat uit naar een collega die nog niet zo lang geleden de actieve dienst heeft verlaten en grote affiniteit heeft met de KMar van nu en de jonge geschiedenis.

Wil jij ons team komen versterken en beschik je over:

- een brede interesse in het heden en verleden van de KMar
- een netwerk binnen de huidige KMar-organisatie
- een goede beheersing van de Nederlandse taal
- goede communicatieve en digitale vaardigheden
- de competentie om met een strakke tweemaandelijks planning te werken
- de bereidheid om zes keer per jaar een redactievergadering bij te wonen

nen en daarvan bij toerbeurt verslag te doen?

Dan zien we jou graag als nieuwe collega komen!

Afhankelijk van het enthousiasme van de nieuwe redacteur vraagt de functie een tijdsbeslag van ongeveer 20 uur per maand aan redactiewerkzaamheden. Als redacteur ontvang je een kleine maandelijks financiële tegemoetkoming. De reiskosten worden vergoed conform de reiskostenvergoeding van het Rijk.

Vind je het leuk om artikelen te schrijven en is deze vacature je 'op het lijf geschreven'?

Twijfel niet en stuur een e-mail naar: redactie@marechausseecontact.nl. Dan maken we een afspraak om kennis met elkaar te maken en praten we verder.

Nieuwe SMC'ers

Dhr. mr. dr. D. v.d. Blom
Ber 72-3

Dhr. J. Crooy
Ber 68-3
UNIFIL

Dhr. B. van Holst
Ber. 82-3
NTMI

Dhr. W. Koolhof
Ber 83-1
UNFICYP

Dhr. P. Kuiper
Ber 85-4
ISAF

Dhr. G.H. Leiwakabessy
Donateur

Dhr. P. Soeter
Dpl 74-5

Dhr. J. Kroon
Ber 81-4

Mevr. A. Proksch
Donateur

Dhr. W.F.C.P. Verwijk
Ber 01-3

Wij heten u van harte welkom. In totaal vormen nu 2412 SMC'ers, die dienen of gediend hebben bij de Koninklijke Marechaussee, het Korps Politietroepen of het Korps Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee (of hun partners) en afkomstig zijn uit alle delen van onze bevolking, een substantiële kring van vrienden rondom de Koninklijke Marechaussee.

Het bestuur

Overleden

Dhr. J. Altena
Geboren 15 februari 1950
Overleden 18 augustus 2020
Ber 67-3

Dhr. C. Boogerd
Geboren 9 januari 1934
Overleden 24 september 2020
Ber 54-6

Dhr. J.C. van Ederen
Geboren 23 april 1946
Overleden 20 juli 2020
Dpl 66-2

Mevr. H.H.A. Flikkema-Hertsenberg
Overleden 2 mei 2020
Weduwe van J.J. Flikkema
Ber 52-3

Dhr. S. Slappendel
Geboren 29 augustus 1939
Overleden 7 oktober 2020
Dpl 59-1

Dhr. M. van der Kevie
Geboren 20 april 1933
Overleden 6 augustus 2020
Dpl 53-1

Dhr. J. Steenstra
Geboren 26 januari 1934
Overleden 25 mei 2020
Dpl 54-6

Dhr. drs. T. Vervoort
Geboren 1 maart 1943
Overleden 9 augustus 2020
Dpl 62-2

Dhr. D.W.F. Zegers
Geboren 27 februari 1936
Overleden 16 september 2020
Ber 56-4

Bestuur en redactie van de
Stichting Marechaussee Contact
betuigen de nabestaanden hun
medeleven en wensen
hen sterkte toe.

Stichting Marechaussee Contact
Postbus 125, 7590 AC Denekamp
www.marechausseecontact.nl

Voorzitter

André Peperkoorn
voorzitter@marechausseecontact.nl

Vicevoorzitter

Ed Cousin
vice.voorzitter@marechausseecontact.nl

Secretaris

Pier Scholte
Postbus 125, 7590 AC Denekamp
0049-5941999099
alg.secretaris@marechausseecontact.nl
(eveneens adres voor het melden van overlijden van SMC'ers)

Penningmeester

Piet van Sprang
Postbus 125, 7590 AC Denekamp
0252-674279
penningmeester@marechausseecontact.nl
Bankrekening: NL82 INGB 0003 9121 06 t.n.v.
SMC te Nieuw-Vennep (BIC: INGBNL2A)

Administratie en werving

Gerrit Sels
Vrouwenstrandstraat 22, 1443 WK Purmerend
0299-471242 / 06-22444926
ledensecretaris@marechausseecontact.nl
(inschrijven/opzeggen, wijzigen van (e-mail)adressen
e.d. en informatie over en verwerking van bijdragen;
voor bankrekening, zie penningmeester)

Reünievereniging Marechaussee Contact (RvMC)

Gerrit Reloe
Hastelweg 275, 5652 CV Eindhoven
06-30989598
reuniecommissie@marechausseecontact.nl
Bankrekening: NL22 INGB 0007 5300 25
t.n.v. RvMC te Eindhoven
(alleen voor eigen bijdragen bij evenementen)

Veteranen

Bert van Horen
06-47776806
veteranen@marechausseecontact.nl

Coördinator nuldlijnsondersteuning

Dirk van Harten
Oude Lagezoom 3, 4328 ED Burgh Haamstede
06-38655572 | 0111-720326
dvhartens@zeelandnet.nl

Redactie en Communicatie

Frans Meijer
0341-417087 / 06-20040693
redactie@marechausseecontact.nl

Webredacteur

Joop Blanken
webredactie@marechausseecontact.nl

Redacteur e-mailnieuwsbrief

Joop Blanken
stmarcontact@gmail.com

Commandant Koninklijke Marechaussee

Postbus 90615, 2509 LP Den Haag

Stichting Marechaussee Contact

De Stichting Marechaussee Contact (SMC) is een ideële stichting zonder winstoogmerk, op 24 oktober 1977 opgericht te Buren (Gelderland). SMC is aangesloten bij het Veteranen Platform en onderhoudt nauwe banden met onder meer de Koninklijke Marechaussee, het Veteranen Instituut en het Museum der Koninklijke Marechaussee.

De Koninklijke Marechaussee is een militaire politieorganisatie waarin in het verleden het Korps Politietroepen en het Korps Militaire Politie in Nederlands-Indië zijn opgegaan. Zowel beroeps- als dienstplichtig personeel, dat gediend heeft bij de Koninklijke Marechaussee en/of bovengenoemde korpsen, wordt van harte uitgenodigd zich aan te melden bij SMC. Uiteraard is actief dienend personeel van de Koninklijke Marechaussee van harte welkom.

Doelen

SMC heeft tot doel het onderhouden of vernieuwen van vriendschappelijke banden tussen hen die in het heden of verleden als militair of burger werkzaam waren of zijn bij de Koninklijke Marechaussee, Korps Militaire Politie/Koninklijke Marechaussee en Korps Politietroepen. Tevens draagt SMC ertoe bij dat belangstelling voor en verbondenheid met de Koninklijke Marechaussee en de nauw daarbij betrokken instellingen levendig wordt gehouden. SMC wordt bij het realiseren van haar doelen ondersteund door ongeveer 2400 begunstigers.

Hoe?

SMC tracht haar doel onder meer te realiseren door het:

- organiseren van contactbijeenkomsten, excursies en reünies
- deelnemen aan herdenkingen
- tonen van onderling medeleven bij lief-en-leedgebeurtenissen
- aandacht schenken aan hoogtijdagen van de Koninklijke Marechaussee
- uitgeven van Marechaussee Contact, zesmaal per jaar
- informeren via de website www.marechausseecontact.nl
- verzenden van een wekelijkse e-mailnieuwsbrief
- ondersteunen van de veteranenzorg binnen de Koninklijke Marechaussee
- beantwoorden van specifieke vragen
- geven van voorlichting

SMC'er worden?

Woont u in Nederland dan is de jaarlijkse bijdrage € 15,-. Heeft u een adres in het buitenland dan is de bijdrage € 20,- (in verband met hogere portokosten).

Bij aanmelding voor minimaal twee jaar ontvangt u zolang de voorraad strekt als welkomstgeschenk het jubileumboek 'Een krachtig instrument'.

Aanmelden kan op www.marechausseecontact.nl.

Reünievereniging Marechaussee Contact (RvMC)

In het kader van de Raamregeling Reüniefaciliteiten (ministerie van Defensie 2010) is in 2013, onder de paraplu van SMC, een reünievereniging opgericht. RvMC is opgericht tegen de achtergrond van kostenvergoeding op grond van de Defensie Regeling Reüniefaciliteiten. Elke SMC'er die veteraan, oorlogs- of dienstslachtoffer of postactief is, wordt automatisch en kosteloos lid van RvMC, tenzij hij of zij hiertegen bezwaar aantekent. Wel of niet lid zijn van RvMC heeft geen enkele consequentie voor de dienstverlening aan SMC'ers. Het vfonds ondersteunt de activiteiten van RvMC.

Nuldlijnsondersteuning

Het Veteranen Platform, de Samenwerkende Veteranenontmoetingscentra en het Veteranen Instituut namen het initiatief tot het bieden van gestructureerde nuldlijnsondersteuning aan veteranen, militaire dienstslachtoffers en hun directe relaties. SMC participeert in dit ondersteuningsinitiatief. Het vfonds financiert dit met gelden uit de Nationale Postcode Loterij.

HET MUSEUM DAT OVER GRENZEN GAAT

Leer de Koninklijke Marechaussee en haar taken kennen: bewaken & beveiligen, grenspolitie en militaire politie & internationale taken. Er zijn activiteiten voor jong en oud: zo zijn er wisseltentoonstellingen te bewonderen, eens per maand komt een militair vertellen over zijn of haar

werk, er zijn workshops voor iedereen en in het M-lab is ruimte voor eigen speurwerk. Ontdek alles over sporenonderzoek en ga zelf aan de slag. Stap ook nog even in een echt marechausseevoertuig en kijk of je de sirene aankrijgt . . .

MARECHAUSSEEMUSEUM.NL

**MARECHAUSSEE
MUSEUM**
BUREN